

VI.

Bidrag

til

Vestgrønlændernes Anthropologi

af

Søren Hansen.

1893.

De omfattende Undersøgelser, som danne Grundlaget for den Fremstilling af Hovedpunkterne i Vestgrønlændernes fysiske Anthropologi, der skal meddeles i det følgende, ere foretagne i Aarene 1885—88 paa Foranstaltning af Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland. Det derved tilvejebragte meget betydelige Stof er endnu langt fra at være udtømt, men i Betragtning af det ringe Kjendskab, man endnu har til de øvrige Eskimostammers og nærbeslægtede Racers Anthropologi, har jeg ikke fundet Anledning til her at meddele Resultater, som jeg ikke med fuld Overbevisning kunde anse for holdbare, ligesom jeg heller ikke har taget i Betænkning at tilbageholde talrige Detailundersøgelser, hvis Værdi endnu er usikker.

Idet jeg fremlægger dette Arbejde for Offentligheden, er det mig en kjær Pligt at udtale min oprigtige Tak til Kommissionen, der har vist mig den Tillid at overdrage mig det, uden at have nogen Garanti for, at det kunde føre til Resultater, der stode i et passende Forhold til Arbejdets Omfang. Hertil følger jeg en ikke mindre varm Tak til Direktoratet for den kgl. grønlandske Handel og dens Funktionærer, der under mine Rejser i Grønland have ydet mig en Gjæstfrihed og en Bistand, der i høj Grad har lettet mit Arbejde, og sidst men ikke mindst til mine talrige Medarbejdere, blandt hvilke jeg navnlig skal fremhæve d'Hrr. Premierlieutenant Ryder og Museumsassistent Steenstrup,

der beredvilligt have arbejdet for mig i de Egne af Landet, som jeg ikke selv har kunnet berejse. At der blandt de mange, der paa forskjellig Maade have arbejdet med mig, findes adskillige Indfødte, er det mig en særlig Glæde at kunne fremhæve som et Vidnesbyrd om Berettigelsen af den enstemmige Ros, som har lydt fra de mange danske Videnskabsmænd, der ligesom jeg have lært at skatte Grønlændernes fortræffelige Egen-skaber.

Endskjønt det stedse har været almindeligt anerkjendt, at Grønlænderne udgjøre et Led af den vidtudbredte eskimoiske Race, var det dog først Morton, som i det Værk, hvormed han lagde Grunden til Amerikas Anthropologi, fremsatte en klart formuleret Opfattelse af Slægtskabsforholdet, idet han betonedede den Indflydelse, som Krydsningen med skandinaviske Elementer havde havt¹). At Morton herved har lagt Hovedvægten paa den fra de gamle islandske Nybyggere stammende Indblanding er imidlertid mindre rigtigt, og navnlig fortjener det at fremhæves, at Graah, til hvis Beskrivelse af Østgrønlænderne han fortrinsvis støttede sig, ikke selv fandt Anledning til at udlede saadanne Slutninger af denne Befolknings Ydre²).

Ved nyere Undersøgelser er det nu godtgjort, at den eskimoiske Befolkning paa Østkysten af Grønland er endnu langt renere, end man kunde være berettiget til at antage efter Graahs Skildringer. Saaledes fandt Pansch, at der ikke kunde paavises Spor af nogen fremmed Indblanding paa de Kranier, som den anden tyske Nordpolsexpedition bragte hjem fra den nordligste Del af Østkysten³), og Holms Undersøgelser af Befolkningen ved Angmagsalik førte som bekjendt til det

¹) *Crania Americana*. Philadelphia 1839, p. 54.

²) Undersøgelsesrejse til Østkysten af Grønland. Kbh. 1832, p. 119.

³) *Zweite deutsche Nordpolfahrt 1869—70*. II. p. 153.

samme Resultat¹⁾. Vel er der god Grund til at antage, at der paa Vestkysten af Grønland er foregaaet en ikke ringe Indblanding af skandinavisk Blod allerede i Middelalderen, men nogen stor og blivende Indflydelse kan denne dog neppe have havt, da man i saa Fald sikkert maatte kunne finde Hentydninger til den i de Skildringer af Vestgrønlændernes Udseende, som Hans Egede, Cranz og forskjellige ældre Forfattere have givet allerede før og umiddelbart efter Begyndelsen af Landets endelige Kolonisation. Heller ikke de talrige løse Forbindelser, som fremmede Hvalfangere gennem Aarhundreder have knyttet hist og her langs Vestkysten, kan have havt nogen synderlig Indflydelse paa Befolkningens Racepræg. Fosterfordrivelse og Barnemord have uden al Tvivl udslettet Sporene heraf i de fleste Tilfælde, og af de uægte Børn, der fik Lov til at leve, gik mange vel nok til Grunde af Mangel paa tilstrækkelig Pleje.

Først langt hen i det attende Aarhundrede begyndte de regelmæssige Ægteskaber mellem Europæere og indfødte Kvinder, og det er dem, der have givet Vestgrønlands Befolkning det blandede Præg, den nu har. Der fremgik af disse Ægteskaber en kraftig, levedygtig og frugtbar Blandingsrace, og denne legitime Racekrydsning har stedse virket og virker endnu under særligt gunstige Betingelser, idet de ægtefødte Blandinger direkte eller indirekte have været knyttede til og støttede af Handelen og derfor ulige heldigere stillede i Kampen for Tilværelsen end de rene Eskimoer. Denne Blandingsrace, hvis Modstandsevne overfor de strenge klimatiske Forhold synes at have været lige saa stor som den oprindelige Befolkning, har efterhaanden spredt sig over hele Vestkysten og sendt sine Rødder saa dybt ned i Folket, at jeg anser det for absolut umuligt i vore Dage at paavise en eneste Vestgrønlænder, der med Sikkerhed kan

¹⁾ Søren Hansen: Bidrag til Østgrønlændernes Anthropologi. Meddelelser om Grønland. X. Kbh. 1888.

betegnes som fuldblods Eskimo, uden at det dog dermed skal være sagt, at der ikke findes saadanne.

Selv ved de større Kolonier, hvor en Krydsning af Racen vitterligt har funden Sted i meget stor Udstrækning i over halvandet Hundrede Aar, finder man endnu i vore Dage ikke faa Individder, hos hvem det ydre eskimoiske Racepræg er saa rent og uforfalsket som overhovedet muligt, og paa afsides liggende, navnlig mindre Pladser er det ofte saa stærkt fremherskende, at det er en ren Undtagelse at finde Fysiognomier med europæiske Træk. Som Exempler paa saadanne Pladser med en relativt ren og ublandet eskimoisk Befolkning skal jeg nævne de herrnhutiske Missionsstationer i Sydgrønland, enkelt sjældent besøgte Bopladser mellem Holstensborg og Egedesminde samt i Umanaks og Uperniviks Distrikter, men nogen Sikkerhed for, at Befolkningen eller blot de enkelte Individder paa saadanne Steder virkelig ere rene Eskimoer, har man som allerede sagt ikke, og den individuelle Variabilitet, navnlig Atavismen, er saa betydelig, at man ikke kan drage videre Slutninger af Fysiognomierne alene.

Efter Kristendommens Indførelse har Befolkningen som bekendt efterhaanden opgivet sine omflakkende Tilbøjeligheder, og en af de vigtigste Betingelser for Spredningen af det europæiske Element er derved falden bort, men da Eskimoerne stedse have næret Frygt for blodbeslægtede Ægteskaber, og i det hele taget holde paa Exogami, er det meget almindeligt, at Hustruerne søges paa andre Pladser, og man finder derfor ogsaa talrige Exempler paa, at Efterkommerne efter en enkelt dansk Mand have spredt sig over hele Vestkysten fra Julianehaab til Upernivik. End ikke den forøvrigt ret betydelige Modsætning mellem de danske og de tyske herrnhutiske Menigheder i Sydgrønland har kunnet hindre Tilførselen af dansk Blod til disse sidstnævnte, skjønt de herrnhutiske Kvinder ikke gifte sig med danske udenfor Menigheden. De uægte Børn, der fødes her, blive vel ikke opførte paa Folketællingslisterne som saadanne,

og Missionærerne sørge saavidt muligt for, at Mødrene blive gifte i Tide, men desuagtet er det Beløb af dansk Blod, der tilføres Herrnhutersamfundene gennem løse Forbindelser ikke ringe.

Forøvrigt er der en ret betydelig Forskjel paa Forholdene i Nordgrønland og Sydgrønland, der hidrører fra, at man stedse har anvendt langt flere Danske i Handelens Tjeneste ved de nordlige end ved de sydlige Kolonier, og fra at fremmede Hvalfangerskibe hyppigt have overvintret i Nordgrønland, medens de kun rent undtagelsesvis gjæste Kolonierne i Sydgrønland — Holstenborg fraeregnet.

Det, der vides om de forskellige Eskimostammers fysiske Ejendommeligheder, er endnu for lidt og for usikkert til at kunne lægges til Grund for Studiet af den blandede Race, der lever paa Grønlands Vestkyst. I Almindelighed kan det dog siges, at man uden al Tvivl har overvurderet den eskimoiske Races Ensartethed, idet man har lagt for megen Vægt paa Sproget og Levemaaden. Der er al Grund til at antage, at anthropologiske Undersøgelser i de centrale og vestlige Egne af det arktiske Amerika ville afsløre fysiske Forskjelligheder, der svare til de meget betydelige Forskjelligheder i Karakter og Tænkemaade. Den gængse Opfattelse af Eskimoerne som et fredsommeligt og godmodigt Folkefærd stemmer for Exempel saa lidt med Petitots mørke Skildringer af Tschiglit-Eskimoerne¹⁾, at man maa være forberedt paa store Overraskelser, naar der engang foreligger nærmere Oplysninger om denne Stammes fysiske Anthropologi, og det samme gjælder uden Tvivl ogsaa om de egenlige Vesteskimoer. Meget tyder paa, at den eskimoiske Race ved nærmere Undersøgelse vil opløse sig i vidt forskellige Afdelinger, og det har derfor sin Interesse at se, hvor langt det eskimoiske Element i Grønland kan følges

¹⁾ Monographie des Esquimaux Tschiglit. Paris 1875. — Les grands Esquimaux. Paris 1887.

tilbage. I denne Henseende er man dog foreløbigt nødsaget til at indskrænke sig til Spørgsmaalet om den Vej, ad hvilken Landet oprindeligt er bleven befolket, idet man end ikke ved noget sikkert om de nærmest boende Stammers Anthropologi.

Den forholdsvis lette Adgang til Grønland over Smiths Sund og dets Fortsættelse mod Nord, Kennedykanalen og Robersonskanalen, gjør det sandsynligt, at det fortrinsvis er ad denne Vej, Indvandringen er foregaaet, men det vilde være urigtigt ganske at lade Muligheden af en partiel Indvandring tværs over Davisstrædet ude af Betragtning, da Afstanden paa Holstensborgs Bredde neppe er 50 Mile og da Isforholdene paa dette Sted kun kunne begunstige Overgangen. Der er imidlertid ingen Anledning til at dvæle videre ved denne Formodning, eftersom det under ingen Omstændigheder kan antages, at der her foreligger andet end en Mulighed for rene Tilfældigheder. Hovedstrømmen er uden al Tvivl gaaet over Smiths Sund eller muligvis endnu nordligere, og den maa være kommen fra Ellesmere Land og Grinnells Land. Indvandringen har sandsynligvis strakt sig over et langt Tidsrum; den vedvarer endnu og dens Begyndelse ligger i ethvert Tilfælde mindst et Tusinde Aar tilbage, men den maa være foregaaet langsomt ved smaa Flokke, af hvilke adskillige vistnok atter ere vendte tilbage til deres Udgangspunkt. I Grønland synes Strømmen at have delt sig i to Grene, af hvilke den ene er gaaet mod Nordøst og Øst, den anden mod Syd. Allerede Mac Clintock udtalte sig for Sandsynligheden af, at Grønlands Østkyst er bleven befolket ved en Indvandring nordenom Landet¹⁾ og senere har Rink²⁾ og forskjellige andre fremragende Arktikere udtalt sig i samme Retning. De Grunde, som Feilden³⁾ og senest Nansen⁴⁾ have

¹⁾ Narrative etc. London 1859. p. 220.

²⁾ Eskimoiske Eventyr og Sagn. Kbh. 1866. p. 44. — Supplement til samme. Kbh. 1871. p. 153. — Om Grønlands Indland. Kbh. 1875. p. 1.

³⁾ Nares: Narrative of a voyage etc. London 1878. II. p. 187—91.

⁴⁾ Eskimoliv. Kbh. 1892. p. 8.

anført imod denne Anskuelse, kunne ikke betragtes som overbevisende, og navnlig er der ingen Grund til at lægge Vægt paa den Omstændighed, at den lille nu ganske forsvundne Befolkning, som Clavering traf paa den nordlige Del af Østkysten, stod paa et lavere Kulturtrin end Befolkningen ved Angmagsalik, da dette Forhold let lader sig forklare ved at antage, at denne sidste nedstammer fra en tidligere indvandret og særligt velhavende Eskimofamilie, der meget godt kan have passeret Nordkysten af Landet i Løbet af en enkelt gunstig Sommer og kun har behøvet et Par Aar for at naa ned til de Egne, hvor dens Efterkommere endnu leve. Om det er sket over Land eller ad Søvejen, har for saa vidt mindre at sige. Vi vide navnlig fra Pearys Undersøgelser, at Kystlandet nordpaa er isfrit og forholdsvis rigt paa Landvildt og Muligheden af en Baadrejse langs Kysten nordenom Landet kan i ethvert Tilfælde ikke benægtes, men hvorledes Indvandringen end maatte være foregaaet, er der under ingen Omstændigheder Anledning til at tro, at Østgrønlanderne undervejs skulde have glemt den Kunst at bygge Kajaker og Konebaade. Forholdet er efter min Mening ganske det samme som paa Vestkysten, hvor der ligeledes længst mod Nord endnu lever en lavtstaaende Befolkning, der i Henseende til Kultur maa antages at svare til den forsvundne Stamme paa den nordlige Del af Østkysten. Ogsaa her er Sammenhængen med den sydligere Stamme afbrudt, idet Kysten af Melvillebugten er ganske ubeboet, men ifølge Ryders Undersøgelser har i ethvert Tilfælde den sydlige Del af denne Strækning været beboet endnu i en forholdsvis sen Tid. Det ligger nær at antage, at de nordligste Stammer paa begge Sider af Landet ere indvandrede langt senere end de sydligere, og deres lavere Kulturtrin kan da opfattes som en naturlig Følge af, at det var fattige Marodører, der fulgte efter men ikke naaede saa langt frem som de Stammer, der gik foran og lagde Beslag paa de bedste Fangstpladser. Om nogen dybere Stammeforskjel kan der neppe være Tale, ligesom der heller

ikke er nogen Anledning til at betragte disse nordligst boende Stammer som Rester af en ældre Befolkning, der ere degenererede paa Grund af ugunstige lokale Forhold, og det fremgaar da ogsaa af talrige Rejsendes Beretninger, at disse «arctic highlanders» ingenlunde kunne anses for degenererede i fysisk Henseende. Det vil saaledes erindres, at dette Navn stammer fra Højskotten John Ross, som dermed vilde betegne dem som særligt kraftige og velbyggede Eskimoer, og senest har Nordenskjöld skildret dem som «ganska kraftiga gestalter», idet han tilføjer, at «de runda solbrända kinderna, de starka undersåtsiga gestalterna vittnade nogsamt om styrka, friskhet samt öfverflöd på lifskraft»¹⁾.

Vi vide intet om, hvornaar Eskimoerne ere indvandrede i Grønland. Det Sted paa Vestkysten, hvor de første nordiske Nybyggere gik i Land, var den Gang ubeboet, men der fandtes allerede da umiskjendelige Spor af en tidligere Bebyggelse, og Eskimoernes omflakkende Levevis gjør det meget rimeligt, at en sparsom Befolkning kan have undgaaet Nybyggernes Opmærksomhed, men sparsom og spredt maa den i ethvert Tilfælde have været, siden der kunde hengaa Aarhundreder, før de omsider gjorde nærmere Bekjendtskab med den. Den gamle Sagaberetning om Mødet med Eskimoer paa Østkysten er, som Gustav Storm har bemærket²⁾, altfor usikker til, at der kan tillægges den nogensomhelst Betydning, og der er derfor ingen Anledning til deri at søge et Vidnesbyrd om, at Eskimoerne skulle være indvandrede til Vestkysten søndenom Kap Farvel. Rimeligst er det at antage, at Vestkysten har modtaget sin eskimoiske Befolkning nordfra, og at det samme har været Tilfældet med Østkysten, uden at man dog derfor kan benægte Muligheden af, at mindre Partier kunne være gaaede rundt om Sydspidsen af Landet i den ene eller den anden Retning. Det

¹⁾ Den andra Dicksonska Expeditionen till Grönland. Stockholm 1885. pp. 322, 324.

²⁾ Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. Kbh. 1887. p. 348.

er bekendt nok, at begge Befolkninger i lange Tider have havt regelmæssigt Samkvem med hinanden ved Grænßen mellem deres Territorier, men dette Samkvems hele Karakter tyder netop mere end noget andet paa, at begge Parter have havt og endnu have Følelsen af en Stammeforskjel, der ikke let lader sig forene med Forestillingen om, at den ene kunde være udgaaet fra den anden, men som heller ikke er i Modstrid med, at de i rent fysisk Henseende staa hinanden meget nær. Den forholdsvis betydelige Indvandring fra Østkysten, der har fundet Sted siden Anlæggelsen af den tyske Missionsstation Friedrichsthal i Aaret 1821¹⁾, og som i de senere Aar har været i stærk Tiltagende, har mindre Interesse i denne Sammenhæng, da det her er den europæiske Kultur, og ikke som ellers Hensynet til de naturlige Livsbetingelser, der har været den dragende Kraft.

Eskimoernes velbekendte stærkt udviklede Vandredrift, som navnlig maa have gjort sig stærkt gjældende, før Hans Egede begyndte at samle Vestgrønlønderne omkring de danske Kolonier, har stillet sig hindrende i Vejen for Dannelsen af lokale Typer, og i vore Dage findes der kun faa saadanne. Hvor de forekomme, f. Ex. ved Udstedet Atangmik mellem Godthaab og Sukkertoppen, er Indblandingen af dansk Blod saa iøjnefaldende, at de kun have ringe anthropologisk Interesse, og der har været saa meget mindre Anledning til at tage Hensyn til dem, som der i Almindelighed kun er Tale om Familietyper. Derimod vil der i det følgende oftere blive Lejlighed til at dvæle ved de ret betydelige Forskjelligheder, der kunne paavises mellem Befolkningen i den nordlige Del af Uperniviks Distrikt og i hele den øvrige Del af Vestgrønland. Der syntes her at foreligge en hidtil upaaagtet Stammeforskjel, som derfor ogsaa er gjort Gjenstand for en mere indgaaende Undersøgelse, hvoraf det fremgik, at der i den nordligste Del af det danske Vest-

1) Meddelelser om Grønland. X. Kbh. 1888. p. 202.

grønland lever en Eskimostamme, som afviger fra alle andre grønlandske Eskimoer alene med Undtagelse af den ikke nærmere kjendte Stamme ved Smiths Sund. Om der foreligger tilsvarende sproglige Forskjelligheder er mig ikke bekjendt, men at den i Henseende til Legemsbygning udgjør en vel karakteriseret Stamme, kan der ikke være Tvivl om.

Forøvrigt har der ikke været Anledning til at sondre mellem forskellige geografiske Underafdelinger. Fra Søndre Upernivik og Prøven til Sydspidsen af Landet er Befolkningen i alt væsentligt ensartet, og navnlig er der ingen paaviselig Forskjel mellem Sydlandingerne og de nordligere Grupper. Hvor andet ikke udtrykkelig siges, er der i det følgende ved Vestgrønlændere ment Vestkystens Befolkning i sin Helhed eller hele den blandede Menneskerace, der lever i de danske Handelsdistrikter.

Da der i det følgende oftere vil blive Tale om den eskimoiske Race i Almindelighed, skal det her bemærkes, at jeg derved forstaar det samme som Rink og de fleste andre nyere Ethnologer, det vil sige Indbegrebet af alle de Folkeslag i det arktiske Nordamerika, der tale det eskimoiske Sprog uden Hensyn til, om disse Folkeslag ogsaa i fysisk Henseende danne en ethnisk Enhed, hvad jeg som ovenfor antydet maa anse for tvivlsomt.

Da Eskimoerne endnu i det nyeste og iøvrigt overmaade tiltalende Klassificeringsforsøg af Deniker¹⁾ findes opførte som en Underafdeling af den mongolske Race, skal jeg tilføje, at jeg ikke deler denne Opfattelse. Eskimoerne udgjøre efter min Mening en selvstændig Race, forsaavidt som der overhovedet kan tales om saadanne, og det er i saa Henseende uden al Betydning, at Racen maaske ikke aldeles bestemt kan udskilles hverken fra de østasiatiske eller fra de egentlige

¹⁾ Bull. de la Soc. d'Anthr. Paris. 3. Ser. XII. 1889. p. 335.

amerikanske Racer; absolut selvstændige Racer finder man intetsteds paa Jorden. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Eskimoernes Herkomst er det neppe nødvendigt at bemærke, at jeg fuldt ud slutter mig til den af Rink hævdede Anskuelse. Uden derved at foregribe en endelig Løsning af det endnu dunkle Spørgsmaal om, hvorledes Amerika er bleven befolket, anser jeg det for hævet over al Tvivl, at Eskimoerne ere trængte ud til det nordlige Ishavs Kyster fra den vestlige Del af Fastlandets Indre. Hvis de oprindeligt ere indvandrede fra Asien over Beringsstrædet, maa det, som allerede Nilsson har udtalt¹⁾, være sket paa et langt tidligere Tidspunkt.

Det kunde synes ufornuødent at imødegaa den oftere fremsatte Anskuelse, at Amerika oprindelig blev befolket fra Europa ved en Indvandring over Færøerne, Island og Grønland, men da denne Anskuelse endnu har havt fremragende Talsmænd i den allernyeste Tid²⁾, skal jeg dog ikke undlade at udtale, at den savner ethvert positivt Holdepunkt i de anthropologiske Forhold. At man ogsaa har opstillet en stik modsat Hypothese, hvorefter der i den kvaternære Periode skal være foregaaet en Indvandring fra Amerika til Europa ad samme Vej, nævner jeg blot som et Vidnesbyrd om den uforsagte Maade, hvorpaa man endnu i vore Dage drøfter Spørgsmaalet om Racernes Vandringer fra den ene Verdensdel til den anden³⁾.

¹⁾ Skandinaviska Nordens Urinvånare. Stenåldern. Lühnd 1838. 6. Kap.

²⁾ Saaledes Brinton: The American Race. New York 1891. p. 31.

³⁾ Lombard: Bull. de la Soc. d'Anthr. Paris. 3. Ser. XII. 1889. p. 414.

Legemshøjden.

Til Oplysning om Vestgrønlændernes Væxtforhold foreligger der Højdemaalinger af omtrent halvtredie Tusinde Individier af begge Kjøen og alle Aldere, et Materiale, der i alt Fald hvad Kvantiteten angaar maa betragtes som fuldt tilfredsstillende, og som navnlig med Hensyn til Spørgsmaalet om Børnenes Opvæxt er særdeles instruktivt. Hvad Materialets statistiske Værdi angaar, skal det bemærkes, at Maalingerne meget ofte ere foretagne under aaben Himmel og i det Hele under Forhold, som i høj Grad maatte vanskeliggjøre Arbejdet, som det da heller ikke er lykkedes at gennemføre med den Nøjagtighed, der for Exempel kan opnaaes i et Sessionslokale. Ved Bearbejdelsen af Maalingerne har det dog vist sig, at Middelfejlen, der er udregnet efter Formlen:

$$R = \frac{0,8543 \cdot \Sigma \delta^2}{N\sqrt{N}}$$

ikkun beløber sig til 8—10 Millimetre for de enkelte Aldersklasser eller Aargange, og for samtlige udvoxne Individiers Vedkommende er den selvfølgelig endnu langt mindre. De fundne Resultater kunne derfor ogsaa anses for saa paalidelige og nøj-

¹⁾ I denne af Stieda angivne Formel, der særligt egner sig til Anvendelse ved Undersøgelser som nærværende, betyder $\Sigma \delta$ Summen af Differenserne mellem de enkelte lagttagelser og disses arithmetiske Middeltal. Arch. f. Anthr. XIV. 1882. 2. Separat Auflage 1892.

agtige, som det efter Omstændighederne kan forlanges, og i ethvert Tilfælde fuldkommen brugbare til Studiet af de Spørgsmaal, der her foreligger.

Hos et Folkeslag, der er i den Grad afhængigt af den omgivende Natur som Vestgrønlønderne og alle andre Eskimostammer, vil det enkelte Individts hele fysiske Udvikling stedse være betinget af de ydre Livsvilkaar, hvorunder det er opvoxet, i langt videre Udstrækning, end Tilfældet er hos gunstigere stillede Folkeslag. Der kan derfor ikke være Tale om at tillægge de lokale Forskjelligheder, som Legemshøjden frembyder, nogen afgjørende Betydning som almindelige Raceejendommeligheder. Det maa efter samstemmende Erfaringer fra andre Lande anses for utvivlsomt, at de Ernæringsvilkaar, der under Opvæksten bydes Børnene i Vestgrønland, maa føre til meget betydelige individuelle Forskjelligheder hos de voksne, og hvis det var muligt at tilvejebringe de dertil fornødne Oplysninger, vilde det sikkert ogsaa vise sig, at Børn, der vare fødte om Sommeren, medens Moderen var i den bedst mulige Ernæringstilstand, naaede en kraftigere Udvikling end Børn, der vare komne til Verden ved Vintertid, medens Moderen sultede, som Eskimoerne sulte i strenge Vintre. Ved større Undersøgesrækker ville disse Forskjelligheder vel nok for en Del opveje hverandre, men dog neppe tilstrækkeligt, til at man fuldstændigt kan se bort fra den Indflydelse, som de meget forskellige Ernæringsforhold kunne have havt paa Udviklingen af de mange lokale Variationer, som Legemshøjden frembyder, og det saa meget mindre, som Sagen yderligere kompliceres ved Krydsningen. Vi skulle derfor indskrænke os til at undersøge Væxtforholdene for hele Vestkystens Befolkning under et.

Som allerede antydet i det foregaaende knytter Hovedinteressen ved Studiet af Legemshøjden sig til Spørgsmaalet om Børnenes Opvæxt, der allerede har været Gjenstand for særdeles omfattende Undersøgelser i forskellige europæiske Lande, navnlig Italien, men fremfor alt i Nordamerika, hvoraf

det fremgaar, at Væksten er nøje knyttet til Barnets Ernæring. Hurtigst foregaar den i det første Leveaar, eller saa længe som Barnet dier, lidt langsommere fra det andet til det fjerde Aar og atter hurtigt i det femte Aar, efter at Mælketsættet er fuldt udviklet, hvorpaa det igjen gaar noget langsommere under Udviklingen af det blivende Tandsæt, indtil Opvæksten atter tager stærkere Fart fra det ellefte Aar indtil Pubertetsudviklingen er fuldendt, hvorefter den afsluttes langsomt i Løbet af en halv Snes Aar. Denne almindelige Væxtlov, der hovedsagelig støtter sig til Paglianis¹⁾ og Bowditch²⁾ Arbejder, synes at have fuld Gyldighed for alle europæiske Racers Vedkommende, men er hidtil ikke prøvet med Hensyn til andre.

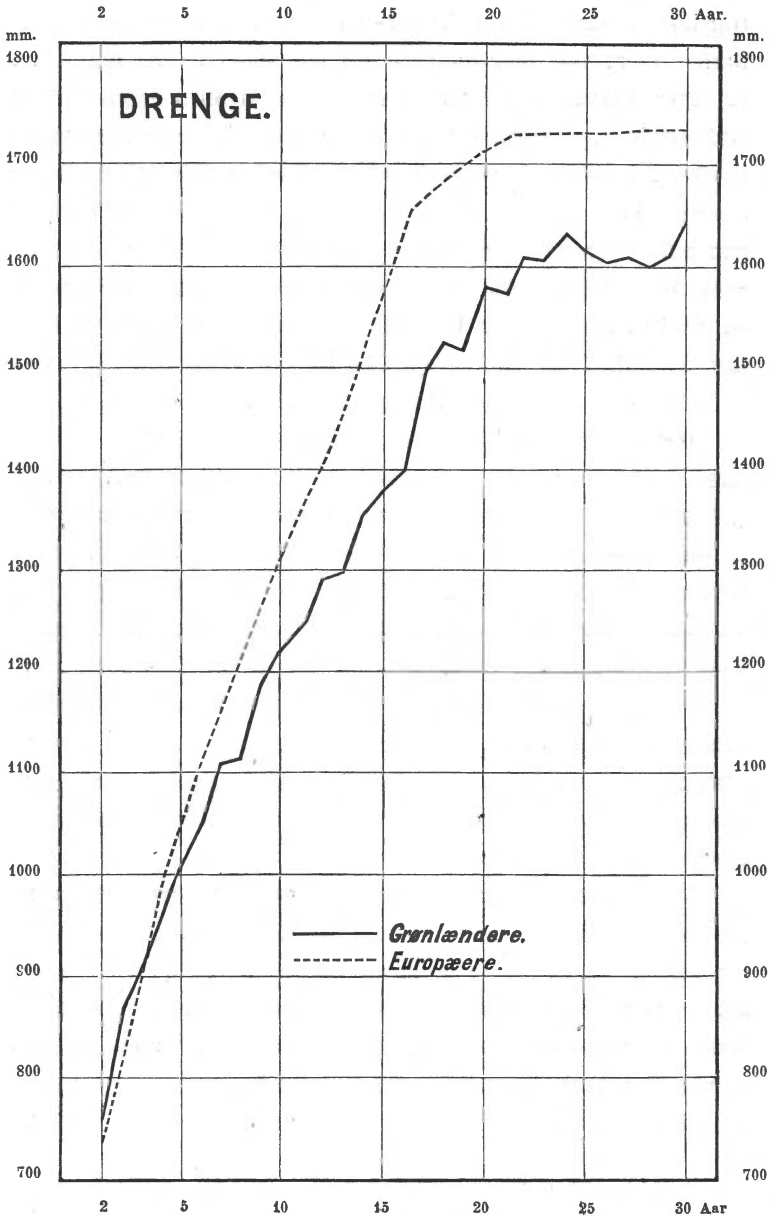
Det er almindelig bekjendt, at Kjønsmodenheden i det hele taget indtræder noget tidligere hos de uciviliserede Folkeslag end hos de civiliserede, og det var derfor af megen Interesse at faa oplyst, om det er den, der bestemmer Tidspunktet for Højdevæxtens relative Afslutning, eller omvendt. Forsaavidt som det maa antages, at Vestgrønlænderne i Almindelighed opnaa fuld Kjønsmodenhed tidligere end Europæerne, tyde Undersøgelserne nærmest paa, at disse to vigtige Momenter i Udviklingen ere uafhængige af hinanden, idet den omtalte relative Afslutning hos hine ikke indtræder tidligere men snarest lidt senere end hos disse, medens Væksten forøvrigt foregaar efter ganske den samme Lov.

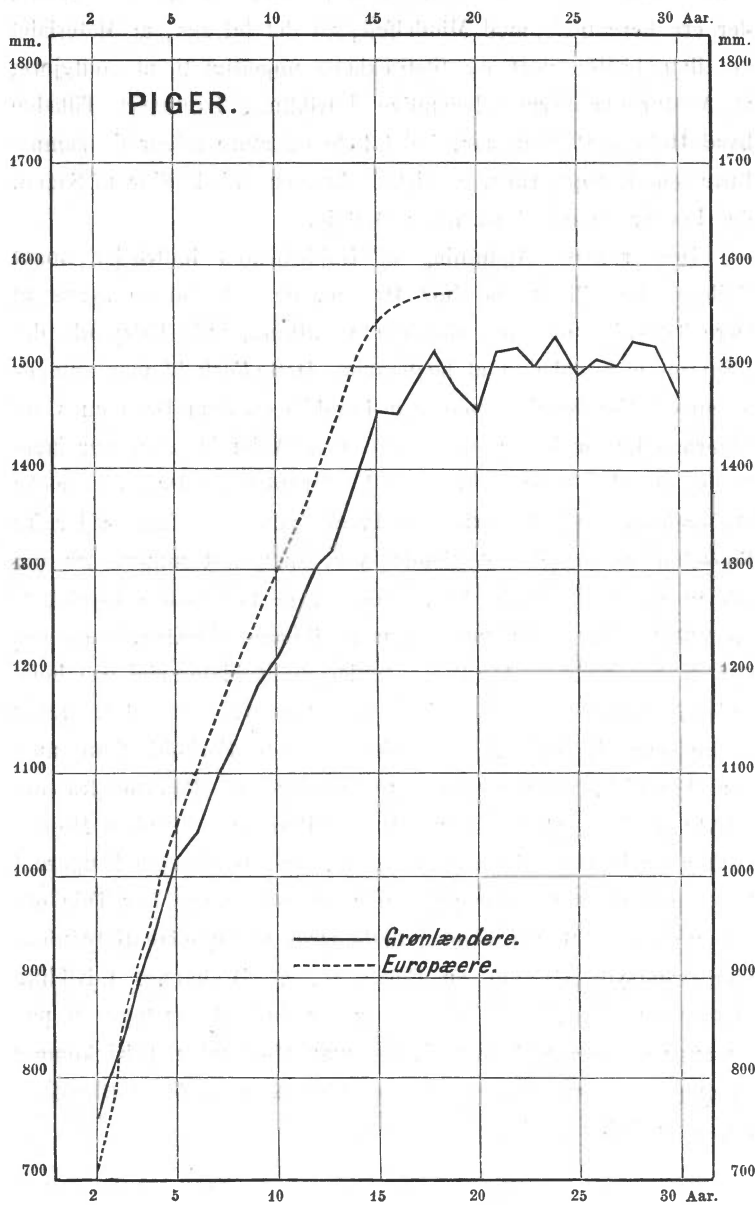
De hosstaaende grafiske Fremstillinger af Væxtforholdene hos vestgrønlandske Børn sammenlignede med Forholdene hos europæiske — eller rettere nordamerikanske³⁾ — Børn kræver neppe nogen nærmere Forklaring. Overensstemmelsen mellem Kurverne er umiskjendelig, uagtet de enkelte Aldersklasser ere repræsenterede ved saa faa Individuer, at Uregelmæssigheder ikke have kunnet undgaas. Sammenholder man Kurverne for Grøn-

¹⁾ On the growth of children. Boston 1877.

²⁾ Sopra alcuni fattori dello sviluppo umano. Arch. p. l'antrop. Firenze 1876.

³⁾ Efter Bowditch.

lænderbørnene med de i Tabellen meddelte Gjennemsnitsmaal, der ere beregnede med Middelfejl, vil det let ses, at Materialet er tilstrækkelig stort og tilstrækkelig nøjagtigt til at godtgjøre, at Vestgrønlændernes legemlige Udvikling, i ethvert Tilfælde hvad Højdevæxten angaar, i det hele og store følger de samme Love som Europæernes, og det er kun en enkelt Side af Sagen, der kræver en noget nærmere Omtale.

Den relative Afslutning af Højdevæxten indtræder noget tidligere hos Piger end hos Drengene, og det samme synes at være Tilfældet med den absolute Afslutning, hvis Tidspunkt det forøvrigt er vanskeligt at bestemme. Dette Forhold maa antages at staa i Forbindelse med den Forskjel mellem Drengenes og Pigerne Legemshøjde i de forskjellige Aldersklasser, der iagttages saavel i Europa som i Vestgrønland. De europæiske Drengebørn ere lidt større end Pigebørnene af samme Alder fra Fødselen og indtil det tiende Aar, men lidt mindre fra det ellefte til det fjortende Aar, hvorefter de atter faa Forspringet, medens Pigerne blive mere og mere tilbage i Væxten, indtil der ved dennes endelige Afslutning findes en Højdeforskjel paa henved 12 ctm¹). I Vestgrønland finder man, som det fremgaar af hosstaaende Tabel, et ganske lignende Forhold alene med den Forskjel, at Drengene ere mindre end Pigerne fra det ellefte til det sextende Aar. Denne Periode, i hvilken Højdevæxtens relative Afslutning foregaar, er altsaa noget længere i Vestgrønland end i Europa. Der er dog neppe her Tale om nogen egenlig Raceforskjel i dette Ords almindelige Betydning, men sandsynligvis om en Følge af, at Drengenes Udvikling hæmmes noget derved, at de i en for tidlig Alder tage fat paa en anstrengende Virksomhed, og man vilde uden Tvivl komme til ganske lignende Resultater ved at undersøge Væxtforholdene hos de arbejdende Klasser i Europa.

¹) P. Riccardi: Studi intorno allo accrescimento della statura. Arch. p. l'antrop. Firenze 1882.

Alder.	Dreng.			Piger.			Kjøn- forskjel D. ÷ P.
	Højde ± Middelfejl.	Aarlig Tilvæxt.		Højde ± Middelfejl.	Aarlig Tilvæxt.		
1	724,0 ^{mm} ± 7,1			705,0 ^{mm} ± 33,4			+ 19,0 ^{mm}
2	871,7	8,8	147,7 ^{mm}	830,0	1,6	125,0 ^{mm}	+ 41,7
3	914,5	11,7	42,8	902,5	6,7	72,5	+ 12,0
4	960,0	11,3	45,5	948,0	5,5	45,5	+ 12,0
5	1009,5	7,5	49,5	1015,3	7,6	67,3	÷ 5,8
6	1048,5	7,3	39,0	1040,8	14,5	25,5	+ 7,7
7	1107,7	6,2	59,2	1094,6	10,4	53,8	+ 13,1
8	1114,0	7,4	6,3	1131,3	9,5	36,7	÷ 17,3
9	1188,5	6,5	74,5	1186,4	9,6	55,1	+ 2,1
10	1225,7	7,1	37,2	1213,0	8,7	26,6	+ 12,7
11	1257,0	6,8	31,3	1258,2	11,3	45,2	÷ 1,2
12	1291,3	7,9	34,3	1306,2	7,4	48,0	÷ 14,9
13	1324,0	7,4	32,7	1323,0	8,8	16,8	+ 1,0
14	1356,3	11,0	31,3	1386,3	11,7	63,8	÷ 30,5
15	1384,0	11,9	27,7	1454,2	10,1	67,4	÷ 70,2
16	1404,0	13,5	20,0	1452,0	8,8	÷ 2,2	÷ 48,0
17	1492,8	12,8	88,8	1486,3	7,4	34,8	+ 6,0
18	1521,2	14,4	28,4	1516,6	10,5	29,8	+ 4,6
19	1515,3	14,3	÷ 5,9	1484,8	9,6	÷ 31,8	+ 30,5
20	1578,2	12,3	62,9	1460,3	9,2	÷ 24,5	+ 117,9
21	1573,8	17,1	÷ 4,4	1511,5	11,1	51,2	+ 62,3
22	1611,0	8,3	37,2	1516,7	8,4	5,2	+ 94,3
23	1607,2	7,1	÷ 3,8	1500,3	9,6	16,4	+ 106,9
24	1630,0	17,0	22,8	1527,5	6,7	27,2	+ 102,5
25	1617,0	7,9	÷ 13,0	1492,5	7,3	35,0	+ 124,5

Hvornaar Højdevæxten skal betragtes som endelig afsluttet, kan som allerede bemærket vanskeligt afgjøres. For andre Menneskeracers Vedkommende har det hidtil været en almindelig Antagelse, at Udviklingen sædvanligvis stanser i den første Halvdel af Tyverne, lidt tidligere for Kvindernes end for Mændenes Vedkommende, om der end kun er Tale om en Forskjel

paa et Aars Tid. Ved nyere Undersøgelser er det imidlertid godtgjort, at Højdevæxten ikke med Sikkerhed kan anses for afsluttet før lidt hen i Trediverne, men det har samtidigt vist sig, at der neppe kan opstilles almenyldige Love for den Del af Udviklingen, der falder efter det tyvende Aar, selv ikke med Benyttelsen af meget store Undersøgelsesrækker. Dette har dog vistnok sin Grund i, at det benyttede Materiale ikke er saa ensartet som nødvendigt. Det stammer i de fleste Tilfælde fra Sessionsundersøgelser, og dets Masse kan ikke opveje dets tvivlsomme Karakter, der hidrører fra, at det stedse er mere eller mindre udsøgt.

Hvorledes Forholdet i denne Henseende er hos Vestgrønlænderne, vil ses af nedenstaaende Oversigt:

Alder.	Mænd.	Kvinder.
21—25 Aar	160,6	151,2
26—30 . . .	161,4	150,9
31—35 . . .	162,1	151,3
36—40 . . .	163,3	153,2
41—45 . . .	161,6	151,5
46—50 . . .	164,8	152,8
51—70 . . .	162,6	151,8

Skjønt det herefter synes utvivlsomt, at Højdevæxten fortsætter sig indtil henimod det fyrretyvende Aar, ere Uregelmæssighederne dog saa store, at der neppe kan være Tale om en almenyldig Lov, og navnlig kan det neppe betragtes som andet end en ren Tilfældighed, at der for Mændenes Vedkommende viser sig en nogenlunde jævn Stigning lige til det halvtredsindstyvende Aar.

Der foreligger derfor ingen Anledning til at tro, at Vestgrønlænderne med Hensyn til Tidspunktet for Højdevæxtens endelige Afslutning forholder sig anderledes end andre Menneskeracer. Da det maa antages, at de ældste Individder hyppigt ere

lavere, end de have været i en tidligere Alder, vil man formentlig faa et nogenlunde korrekt Billede af den individuelle Variabilitets Omfang ved at gaa ud fra den Forudsætning, at Højdevæksten i Almindelighed kan betragtes som endelig afsluttet med det tredivte Aar. Sammenstiller man herefter samtlige maalte Individuer over denne Alder i Højdeklasser, viser der sig da ogsaa en forholdsvis regelmæssig Fordeling, som bekræfter Forudsætnings Rigtighed.

Højde.	Mænd.	Kvinder.
—135 ctm.	•	1
136—140 . . .	1	8
141—145 . . .	2	31
146—150 . . .	13	77
151—155 . . .	34	109
156—160 . . .	89	50
161—165 . . .	95	14
166—170 . . .	71	4
171—175 . . .	30	1
176—180 . . .	9	•
181— . . .	2	•

I denne Sammenstilling er der udeladt nogle enkelte Individuer af dværgagtig Væxt eller saa deforme, at de ikke lod sig maale. Forøvrigt skal det bemærkes, at den laveste Mand var 140 ctm., den højeste 183 ctm., medens den laveste Kvinde var 133 ctm. og den højeste 173 ctm.

Søger man et Gjennemsnitsudtryk for Vestgrønlandernes Legemshøjde, vil det imidlertid være mere korrekt at beregne det for samtlige Individuer over 20 Aar, fordi man dog efter almindelig Sprogbrug maa betegne alle dem, der have overskredet denne Alder, som voxne, og fordi man ved alle saadanne Angivelser benytter dette Udgangspunkt, hvis man da ikke gaar endnu længere ned.

Den gennemsnitlige Legemshøjde for samtlige maalte Vestgrønlændere paa 21 Aar og derover er for Mænd 162 ctm. og for Kvinder 152 ctm., hvilket er lidt lavere end Østgrønlændernes, der ved Holms og Gardes Undersøgelser fandtes at være 162,9 ctm. hos Mænd og 153,8 ctm. hos Kvinder. Forsaavidt som der overhovedet maatte være Anledning til at tillægge en saa ringe Forskjel nogen Betydning, maa den nærmest opfattes som et Vidnesbyrd om, at der overalt i Vestgrønland eller i en Del deraf findes et eskimoisk Raceelement af lavere Væxt, der danner en Modvægt mod det danske, som ellers maatte hæve Gennemsnitshøjden over Østgrønlændernes. Der kan neppe være Tale om at opfatte Højdeforskjellen som et Udslag af mindre gunstige Ernæringsvilkaar, da det vel nok kan antages, at saadanne kunne hæmme de enkelte Individuers Udvikling, men neppe paa nogen umiddelbart anskuelig Maade. Forholdene i Grønland ere for indviklede til, at man kan udrede Virkningerne af de forskjellige Faktorer, der her komme i Betragtning, rent bortset fra, at det stedse er overmaade vanskeligt at afgjøre, om de ydre Vilkaar, hvorunder Folkeslagene leve, ere mere eller mindre gunstige for Udviklingen.

Krydsningens Indflydelse paa den gennemsnitlige Legemshøjde er imidlertid umiskjendelig, i ethvert Tilfælde i første og anden Generation. Uddrager man af Listerne over de foretagne Maalinger alle de voxne Individuer, hvis Fædre vare danske, finder man for disses Vedkommende en Gennemsnitshøjde for Mænd paa 166 ctm. og for Kvinder paa 162 ctm. eller omtrent det samme som i Danmark¹⁾. Hos Individuer med dansk Bedstefader er Forholdet omtrent det samme, og da adskillige af disse tillige have dansk Fader, er der heller ingen Anledning til at vente nogen væsentlig lavere Gennemsnitshøjde. Da Antallet af saadanne stærkt krydsede voxne Individuer imidlertid er forholdsvis ringe, faar deres større Legemshøjde ingen

1) Statistiske Meddelelser, Kbh. 1889. 3. R. XI. p. 75.

synderlig Indflydelse paa Hovedresultatet, og det kan derfor ikke antages, at det rene eskimoiske Element, der er indgaaet i Vestgrønlands blandede Befolkning, i sin Helhed har været synderlig lavere, end denne for Øjeblikket er. Forøvrigt maa det erindres, at de stærkt blandede Individuers større Legemshøjde vistnok for en Del maa tilskrives den Omstændighed, at de i Almindelighed, som allerede tidligere bemærket, leve under særlig gode Livsvilkaar.

Paa de forskellige Pladser paa Vestkysten varierer den gjennemsnitlige Legemshøjde for Mænd fra 158 ctm. ved Egedesminde og Ritenbenk til 169 ctm. ved Umanak, men Lovmæssighed kan der ikke spores, og Forskellighederne maa uden Tvivl hovedsagelig tilskrives den Omstændighed, at der paa hvert enkelt Sted findes enkelte Slægter, som paatrykke hele Stedets Befolkning et vist Særpræg og have en afgjørende Indflydelse paa Gjennemsnittet. Derimod er det ikke lykkedes at konstatere et Afhængighedsforhold mellem Befolkningens Legemshøjde og dens Livsvilkaar paa nogen af de talrige Pladser, hvor Undersøgelser ere foretagne, og det kan kun i al Almindelighed siges, at Legemshøjden er størst paa de Pladser, hvor Befolkningen er stærkt blandet, og mindst, hvor det eskimoiske Element er fremherskende, men ogsaa fra denne Regel findes der mange Undtagelser. Der er derfor ingen Anledning til at gaa nærmere ind paa de lokale Variationer i denne Henseende, og det saa meget mindre, som Forholdene efter al Sandsynlighed ville forandre sig meget betydeligt i Løbet af nogle faa Aar.

I den Omstændighed, at Vestgrønlønderne ere mindre end Befolkningen paa Østkysten, ligger der intet Bevis for Rigtigheden af den bekjendte Theori om, at de forskellige Eskimostammer aftage i Legemshøjde fra Vest til Øst. Denne Theori, der oprindeligt er fremsat af King¹⁾, men som senere navnlig er udviklet af Topinard²⁾, maa forøvrigt betragtes som ganske uholdbar,

¹⁾ Journ. ethnol. Soc. London. Vol. I. p. 53.

²⁾ Revue d'Anthropologie. Paris 1878. V. p. 61.

idet den hviler paa en Række spredte Iagttagelser og Maalinger af ganske smaa Grupper, og kun er et Udtryk for rene Tilfældigheder. De Forskjelligheder, der er Tale om, ere hverken større eller mere konstante, end dem man finder ved at sammenligne Gjennemsnitshøjderne for de enkelte Kolonier og Bopladser i Vestgrønland. De fleste Angivelser gaa op over 165 ctm. Dette er saaledes Tilfældet med Parrys fra Melvillehalvøen, Ross's fra Clydefloden, Beecheys fra Egnene ved Point Barrow og Rays fra det samme Sted, medens Bellot fandt Eskimoerne ved Ponds Inlet mindre end Befolkningen ved Upernivik, og Sutherland angiver for en Eskimostamme ved Hogarth Sund en Gjennemsnitshøjde, der ligeledes er lavere end Vestgrønlandernes, nemlig 158,2 ctm for Mænd og 152,9 ctm. for Kvinder. Denne sidste Angivelse fortjener iøvrigt særlig Opmærksomhed, fordi den i Modsætning til alle de andre hviler paa et Antal af Maalinger, der maa betragtes som tilstrækkelig stort, nemlig 19 Mænd og 27 Kvinder¹⁾.

I Almindelighed maa man vel kunne sige, at Vestgrønlanderne, hvad Legemshøjden angaar, indtager en Mellemstilling blandt Eskimostammerne, og hverken ere særligt høje eller særligt lave af Væxt.

I Sammenligning med andre Folkeslag kunne Vestgrønlanderne heller ikke betegnes som særligt smaa. Den gennemsnitlige Legemshøjde for voxne mandlige Individuer er i Vestgrønland kun 4 ctm. lavere end i Danmark, og omtrent den samme som i Spanien, Italien og Sydtyskland. Hvis man med Topinard og andre ledende Anthropologer sætter Grænsen mellem smaa og middelstore Folk ved 160 ctm., maa Vestgrønlanderne med 162 ctm. regnes til de sidste, og selv om de ikke komme op over den almindeligt vedtagne Middelhøjde — 165 ctm. —, maa man ubetinget betegne dem som middelhøje og opgive den gængse Forestilling om, at de

¹⁾ Journ. ethnol. Soc. London 1856. IV. p. 193—214.

ere smaa. Disse Udtryk ere ganske vist i høj Grad konventionelle, men navnlig efter at man i de senere Aar har lært virkelig smaa Folk i Afrika og Østasien bedre at kjende end hidtil, vil det være meget urigtigt vedblivende at betegne Grønlænderne og Eskimoerne overhovedet som smaa.

Til nærmere Forstaaelse af de her angivne Udtryk for Vestgrønlændernes Middelhøjde skal det endnu omtales, at ikkun 8 Procent eller omtrent en Tolvtedel af samtlige fuldvoxne Mænd ville kunne betegnes som «Undermaalere» efter de her i Landet gjældende Regler for Bedømmelse af de Værnepligtiges Tjenstydgtighed (under 153 ctm.), medens $4\frac{1}{2}$ Procent af dem have «Garderhøjden» (174 ctm. og derover). I Danmark er der henved 4 Procent Undermaalere og henved 11 Procent have Garderhøjden.

Proportioneringen.

Spørgsmaalet om Menneskeracernes Proportionering, om Forholdet mellem de vigtigste Legemsdeles relative Størrelse har i de senere Aar begyndt at antage en ny Form. Medens man tidligere betragtede det som en selvfølgelig Ting, at de europæiske Folkeslag ogsaa i rent legemlig Henseende repræsenterer det højeste Trin i Udvikling, og at Negrene staa nærmest ved Aberne, fordi de have lange Arme ligesom disse, saa har man nu begyndt at faa Øjnene op for, at hvis man overhovedet skal kunne naa frem til fuld Forstaaelse af Menneskeracernes indbyrdes Slægtskabsforhold og deres mulige Sammenhæng med den øvrige Dyreverden, saa maa man først og fremmest søge at komme bort fra alle saadanne forudfattede Meninger. Hvorledes man end opfatter Menneskeslægtens Afstammingsforhold, saa er det i ethvert Tilfælde sikkert nok, at den for Tiden danner et velfagrænset organisk Hele, der baade kan og bør betragtes som saadant, uden Hensyn til dens mulige Slægtskab med andre levende Væsener. Svælget mellem de laveste Mennesker og de højeste Aber er for dybt, til at der foreløbig kan være Tale om at faa det udfyldt, og Spørgsmaalet om «*the missing link*» har for Øjeblikket ingen reel Interesse.

Om de forskellige Menneskeracer nedstamme fra et eller flere Par, er et Spørgsmaal, der ligeledes har tabt en stor Del af sin Betydning, idet man ved de omfattende anthropologiske Undersøgelser, der i de sidste Decennier ere foretagne rundt om paa Jorden,

har kunnet paavise saa talrige Overgangsracer, at der neppe noget Steds findes Huller i Rækken, som kun kunne dækkes ved polygenistiske Hypoteser, medens man paa den anden Side aldrig vil kunne benægte Muligheden af, at der oprindeligt kan have været flere Par. Skjønt man ikke heraf tør slutte, at Racerne danne en eneste sammenhængende Række uden Forgreninger, og skjønt hele Udviklingsgangen endnu er overmaade dunkel, saa begynder der dog nu at komme Klarhed over hele dette Spørgsmaal.

Gaar man ud fra den Forudsætning, at en Række af Racer kan udvikle sig paa lignende Maade som en Række af Arter i Dyre- eller Planteriget, saa er der al Grund til at antage, at denne Udvikling i det hele og store er analog med Udviklingen af det enkelte Individ, saaledes at det laveste Led i Rækken svarer til et mere barnligt eller dog ungdommeligt Udviklingstrin, og det øverste til det mest udviklede Stadium. Det Omraade, hvor denne Udvikling træder tydeligst frem, er netop Proportioneringen, og hvis man indenfor en bestemt Række af Racer kan paavise en bestemt Trinfølge, hvori Racerne fjerne sig mere og mere fra Barnets Proportionering, saa ligger det nær at formode, at denne Trinfølge netop svarer til Rækkens faktiske Udviklingsgang. Forsaavidt som nu Negrene staa længere fjernede fra det barnlige i Proportioneringen end andre Racer, maa man altsaa være berettiget til at anvise dem den øverste Plads i Rækken og ikke den nederste.

Bestræbelserne maa herefter gaa ud paa at undersøge de forskellige Racers Proportionering med det Formaal at gruppere dem i Overensstemmelse med det ovenfor antydede Princip, for saa senere at verificere det derved opnaaede Resultat ved Sammenligning med den Maade, hvorpaa Racerne kunne grupperes efter andre Karakterer, hvis Udvikling følger den samme Regel. For Negrenes Vedkommende ligger det saaledes nærmest at tænke paa Pigmenteringen, der netop hos dem naar sin højeste Udvikling, men forøvrigt er det indlysende, at der

med Hensyn til hele dette Spørgsmaal ikke ret vel kan være Tale om at komme stort videre end til Paavisningen af en Række indbyrdes overensstemmende Kjendsgjæringer. Problemet er sandsynligvis altfor indviklet, til at der foreløbig kan ventes en endelig og afgjørende Løsning paa det, men de her fremsatte Bemærkninger ville bidrage til Forstaaelsen af de Resultater, hvortil Undersøgelsen af Vestgrønlændernes Proportionering har ført, og det er saameget mere nødvendigt netop her at have et bestemt Udgangspunkt, som Spørgsmaalet er ganske særligt kompliceret, navnlig ved Racekrydsningens og ved Leve-maadens Indflydelse, der efter al Sandsynlighed er for stor til, at de foran omtalte Paralleler mellem den individuelle Udvikling og Racernes Afstammingsforhold kan træde synderligt skarpt frem.

Af de Momenter, der komplicere Spørgsmaalet for Vestgrønlændernes Vedkommende, indtager Beskæftigelsen uden Sammenligning den mest fremtrædende Plads. Der kan neppe være Tvivl om, at Kajakroningen og Harpunkastningen maa udvikle Overextremiteterne i meget betydelig Grad, og det er ikke usandsynligt, at det modsatte er Tilfældet med Hensyn til Underextremiteterne. Som en i denne Henseende særdeles oplysende Parallel kan det anføres, at den vestlandske Kystbefolkning i Norge, navnlig de saakaldte Striler og Søndmøringer, ifølge velvillig Meddelelse fra Hr. Brigadelæge Arbo udmærke sig ved paafaldende lange Arme og korte Ben, hvilke Ejendommeligheder netop tilskrives disse Folks bestandige Ophold i Baad og megen Roning. Disse «pithekoide» Træk ere nu ganske vist langt mindre udviklede hos Vestgrønlænderne og Eskimoerne overhovedet, og man vil i Almindelighed slet ikke finde deres Arme længere, end man er vant til i Europa, men dette har sin Grund i, at de oprindeligt have været kortere og først med Alderen ere blevne udviklede ved Beskæftigelsen. At det virkelig forholder sig saaledes, kan godtgøres paa uomtvistelig Maade ved de foretagne Maalinger, hvoraf

det fremgaar, at Armlængden tiltager jævnt og regelmæssigt lige til det halvtredsindstyvende Aar hos Mænd, men neppe hos Kvinder.

Armlængden er bestemt ved Favnevidden, der egner sig særdeles godt til Udtryk for Overextremiteternes relative Længde, naar man som her kan disponere over en større Række af Enkeltundersøgelser, hvortil dog skal bemærkes, at det ikke er tilraadeligt at beregne Forholdet mellem Legemshøjden og Favnevidden for hvert enkelt Individ, da Forskjellem mellem disse to Dimensioner er saa ringe, at den sandsynlige Fejl ved Maalingen gjør Kvotienten altfor usikker. Hosstaaende tabelariske Oversigt over Favneviddens absolute og relative Størrelse hos voxne Vestgrønlændere af begge Kjøen er fremstillet ved Beregning af Gjennemsnittet for femaarige Aldersklasser.

Alder.	Mænd.		Kvinder.	
	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.
21—25 . . .	1604	99,88	1497	99,01
26—30 . . .	1615	100,06	1502	99,56
31—35 . . .	1625	100,25	1503	99,94
36—40 . . .	1653	101,22	1520	99,22
41—45 . . .	1648	101,98	1496	98,75
46—50 . . .	1665	101,03	1525	99,80
51—70 . . .	1630	100,25	1520	100,13

Navnlig de relative Værdier, der udtrykke Favnevidden i Hundrededele af Legemshøjden, give et klart Billede af det ovenfor omtalte Forhold. Medens Favnevidden hos Mænd fra Begyndelsen af Tyverne bliver større end Legemshøjden og derefter tiltager saavel absolut som relativt lige til det Tidspunkt, hvor Alderdommen begynder at gjøre sig gjældende, saa holder den sig hos Kvinder mindre end Højden indtil Livets sidste Tiaar, hvor den bliver lidt større, rimeligvis nærmest fordi de gamle Kvinder bøjes stærkere af Alderdommen end Mændene.

Herefter kan det formentlig betragtes som godtgjort, at saavel Mænd som Kvinder i Vestgrønland vilde have havt forholdsviis korte Arme, saafremt Beskjæftigelsen ikke udviklede dem hos Mændene.

Til Sammenligning med det her oplyste kan det anføres, at Japaneserne, der i flere Henseender staa Eskimoerne nær, have en Favnevidde, der er afgjort mindre end Legemshøjden hos begge Kjøen i alle Aldersklasser, og som ikke tiltager med Aarene. Under Hensyn til, at Japaneserne i det hele maa antages at benytte deres Arme til langt lettere Arbejde end Eskimoerne, ligger der i denne Omstændighed et nyt Vidnesbyrd for Rigtigheden af det foran meddelte, og de Maalinger af voxne Japanesere, der foreligge offentliggjorte, ere talrige nok, til at Resultatet kan betragtes som fuldkommen paalideligt¹⁾. Forøvrigt vides der ikke tilstrækkeligt om dette Forhold hos andre Menneskeracer, til at Sammenligningen kan føres videre.

Betydningen af det her udviklede er ikke ringe. Forsaavidt som Eskimoerne og de gule Racer overhovedet skulle betragtes som Led i en Række af Racer, hvis ene Endepunkt dannes af Negrene, maa deres Plads nemlig være i den anden Ende. Den ejendommelige Dannelse af det ydre Øje hos Eskimoerne, som senere skal omtales, maa ubetinget opfattes som barnlig, og hvis Negrenes stærkt pigmenterede Hud og stærkt krøllede Haar skal opfattes som de højest udviklede Former af disse Karakterer, maa de europæiske Racer nødvendigvis stilles i Midten og Eskimoerne i den anden Ende af Rækken. I Overensstemmelse hermed maatte man med Hensyn til Proportioneringen paa Forhaand være berettiget til at vente relativt kortere Arme hos Eskimoerne end hos Europæerne, og at det virkelig forholder sig saaledes, have vi ogsaa set. Efter den bekjendte store nordamerikanske Militærstatistik er Favnevidden hos hvide

¹⁾ M. C. Ayrton: Recherches sur les dimensions générales et sur le developpement du corps des Japonais. Paris 1879.

Soldater 104,3 Procent og hos Negre 108,1 Procent af Legemshøjden, og disse Værdier støtte sig til mange Tusinde Maalinger.

Med Hensyn til Underextremiteternes relative Længde er Forholdet endnu mere indviklet. Den er bestemt ved Maaling af Legemshøjden i siddende Stilling, som, naar den drages fra hele Legemshøjden, giver Længden af Underextremiteterne regnet fra Sædebenet (*Tubera ischiadica*), et Maal, der maa betragtes tilfredsstillende og desuden er langt lettere at tilvejebringe end noget af de mange andre, man har bragt i Forslag. Dette Maal er ganske vist lidt mindre end Benets virkelige Længde, forsaavidt som denne bør regnes fra det øverste Punkt af Laarbenet, men da man er nødsaget til at lade sig nøje med et tilnærmet Udtryk, og da det kun gjælder om at faa en god relativ Værdi, er Højden i siddende Stilling ubetinget at foretrække. (Uden at gaa nærmere ind paa en Kritik af andre Maal skal det her lejlighedsvis bemærkes, at man ved Benyttelsen af *Trochanter* som øverste Udgangspunkt hidtil har overset eller ialfald ikke lagt tilstrækkelig Vægt paa, at man paa Grund af Laarbenshalsens forskellige Stilling hos Mænd og hos Kvinder faar Maalet større hos disse end hos hine.)

I Overensstemmelse med de foran fremsatte almindelige Bemærkninger om Proportioneringen skulde man vente, at Vestgrønlændernes Underextremiteter vare kortere end alle andre Menneskeracers, fordi de lige som Overextremiteterne ere forholdsvis kortere hos Børn end hos Voxne, men dette er ikke Tilfældet. Kundskaben om disse Forhold er imidlertid endnu altfor fragmentarisk, til at det med Sikkerhed kan afgjøres, om der her foreligger en dybere Uoverensstemmelse eller ikke. Underextremiteternes absolute Længde hos Vestgrøntænderne er hos Mænd 78 ctm. og hos Kvinder 72 ctm., hvilke Værdier ere Gjennemsnit for henholdsvis 451 og 407 voxne Individuer (21 Aar og derover). Beregnet i Hundredele af den gennemsnitlige Legemshøjde bliver de relative Værdier 48,1 hos Mænd og 47,4

hos Kvinder, hvoraf det fremgaar, at disse have baade absolut og relativt kortere Ben end hine.

Hvad Udviklingen angaar, viser det sig, at Benlængden tiltager lidt med Aarene hos Kvinder, om end med nogen Uregelmæssighed, hvorimod den hos Mændene holder sig nogenlunde konstant efter det tyvende Aar, i ethvert Tilfælde uden kjendelig Stigning.

Alder.	Mænd.		Kvinder.	
	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.
21—25 . . .	772	48,18	704	46,56
26—30 . . .	766	47,48	711	47,12
31—35 . . .	792	48,74	714	47,26
36—40 . . .	802	48,52	731	47,72
41—45 . . .	810	49,15	714	47,12
46—50 . . .	807	48,47	726	47,51
51—70 . . .	793	48,77	728	47,96

Efter ovenstaaende Tabel, der viser Underextremiteternes absolute og relative Længde hos begge Kjøen, kan det neppe med Sikkerhed siges, at Vestgrønlandernes Ben forkrøbles eller hæmmes i Udviklingen ved Opholdet i Kajakerne, i ethvert Tilfælde ikke i nogen væsenlig Grad. Forskjellen mellem den Maade, hvorpaa Mænd og Kvinder i saa Henseende forholde sig, er for ringe og utydelig, til at man kan tillægge den nogen afgjørende Betydning, men hvis det skulde bekræfte sig, hvad der er Grund til at formode, at Underextremiteterne udvikle sig med Alderen hos voxne Individuer af andre Menneskeracer, er det dog ikke uden Interesse, at en saadan Udvikling ikke finder Sted hos Vestgrønlanderne og sandsynligvis heller ikke hos andre Eskimostammer. Hvorledes dette nu end forholder sig, er det imidlertid indlysende, at der ikke fra et enkelt negativt Resultat kan hentes gyldige Beviser imod Rigtigheden af den

foran fremsatte Formodning om, at Eskimoerne skulle betragtes som en i fysisk Henseende mindre udviklet Race end de europæiske Racer og navnlig end Negrene. forsaavidt som denne Formodning iøvrigt maatte vise sig at være rigtig.

Kjendskaben til de Love, som Proportioneringen af det menneskelige Legeme synes at følge, er imidlertid endnu for ringe til, at man kan bygge videre paa den. For Vestgrønlandernes Vedkommende er der heller ingen Anledning til at forfølge de ovenfor omhandlede Spørgsmaal videre, navnlig fordi der til en fuldstændig tilfredsstillende Behandling af dem kræves et langt større Materiale, end det vil være muligt at tilvejebringe i Grønland, med mindre man gennem en Aarrække kunde foretage de nødvendige Maalinger paa samtlige voxne Individer.

Underextremiteternes Længde udgjorde, som ovenfor angivet, henholdsvis 48,1 og 47,4 Procent af Legemshøjden. Den øvrige Del af denne, eller henholdsvis 51,9 og 52,6 Procent (hos Mænd og hos Kvinder), optages af Hovedet, Halsen og Kroppen, af hvilke Afsnit dog kun det sidste skal omtales paa dette Sted.

Kroppens øverste Endepunkt er forholdsvis godt bestemt ved den let kjendelige Torntap paa 7de Halshvirvel. For at udfinde, hvor stor en Del af hele Legemshøjden, der udgøres af selve Kroppen, er Højden i siddende Stilling ogsaa maalt fra dette Punkt hos et større Antal Individer af begge Kjøen, nemlig hos 179 voxne Mænd og 150 voxne Kvinder, foruden hos et lignende Antal Børn i alle Aldre. Maalingerne af Børn frembyde dog ingen særlig Interesse udover det almindelige Resultat, at Kroppens relative Længde aftager jævnt under Opvæksten. Dette Resultat, der forøvrigt er velbekjendt fra europæiske Folkeslag, lader sig imidlertid ikke fremstille i tabellarisk Form, da Antallet af Individer i de enkelte Aldersklasser eller Aargange er for ringe til, at den sandsynlige Fejl ved Maalingerne kan elimineres ved Beregning af Middelfejlen. Heller ikke for de voxne Individers Vedkommende vinder man synderligt ved

en Inddeling i Aldersklasser, og vi skulle derfor indskrænke til en Behandling af de numeriske Gjennemsnitsværdier.

Hovedets og Halsens samlede Længde beløber sig til 22,3 ctm. hos Mænd og 21,1 ctm. hos Kvinder, Kroppens Længde til henholdsvis 62,8 ctm. og 58,9 ctm. Ved Beregning af de tilsvarende relative Værdier finder man, at Kroppens Længde udgjør 38,8 Procent af Legemshøjden hos Mænd og 38,7 Procent hos Kvinder, altsaa meget nær det samme hos begge Kjøen. Da Mændene, som foran omtalt, have forholdsvis længere Underextremiteter end Kvinderne, følger heraf, at det omvendte maa være Tilfældet med Hensyn til Hovedets og Halsens samlede Længde, uden at Forskjellen dog kan være betydelig; hos Mænd udgjør den relativt udtrykt 13,7 Procent af Legemshøjden, hos Kvinder 13,9 Procent.

Dette Forhold er i god Overensstemmelse med, hvad man ved om forskellige andre navnlig østeuropæiske Folkeslag, og Vestgrønlænderne synes overhovedet ikke i den Henseende at afvige saa betydeligt fra andre Menneskeracer, at der herfra kan drages Slutninger om deres sandsynlige Slægtskabsforhold. Alene i denne Omstændighed ligger der dog, hvor negativ den end synes, et ret betydningsfuldt Resultat. Det har sin store Interesse; at man kan fastslaa som sikkert, at Eskimoerne trods alle Raceejendommeligheder dog ikke fjerne sig fra andre Racer i en principiel Karakter, som den her omhandlede. Menneskeslægtenes Enhed er og bliver en Kjendsgjerning, som det neppe vil lykkes at omstøde.

Til yderligere Belysning af Proportioneringen skal det endnu kun anføres, at Fodens Længde er forholdsvis ringe. Den er maalt paa et noget mindre Antal af Individier end Armenes og Benenes Længde, men det foreliggende Materiale er dog fuldkommen tilstrækkeligt, og til yderligere Sikkerhed er Gjennemsnitshøjden for disse Individier beregnet særskilt til 165 ctm. hos Mændene og 155 ctm. hos Kvinderne. Fodlængden var hos Mænd 23,4 ctm. og hos Kvinder 22,0 ctm.

eller for begge Kjøen omtrent 14,2 Procent af den gennemsnitlige Legemshøjde hos de maalte Individuer. Der foreligger endnu ikke et tilstrækkeligt stort Sammenligningsmateriale af europæiske Kvinder; derimod fremgaar det af omfattende Undersøgelser, at danske Mænd med en Legemshøjde af 63 Tommer eller ca. 165 ctm., have en gennemsnitlig Fodlængde paa 10 Tommer eller 26 ctm., altsaa ca. 16 Procent af Legemshøjden¹). Det er saaledes en meget betydelig Forskjel, der her er Tale om, og skjønt der ikke foreligger større Undersøgelserækker fra de nordamerikanske og asiatiske Folkeslag, der i denne Sammenhæng have størst Interesse, fortjener det dog at bemærkes, at Grønlænderne have forholdsvis mindre Fødder end noget andet Folkeslag, hvorom der overhovedet foreligger Oplysninger med Hensyn til denne Legemsdel. Hvorvidt dette Forhold kan tilskrives Levemaaden, skal være usagt, men det er under alle Omstændigheder hverken umuligt eller usandsynligt. I Tilslutning hertil skal det endvidere bemærkes, at den ringe Fodlængde ogsaa er et juvenilt Træk; Børn have forholdsvis langt mindre Fødder end voxne. Da Negrene have endnu større Fødder end Europæerne, ligger der ogsaa i dette Forhold et meget talende Bevis for Rigtigheden af den ofttalt Formodning om Eskimoernes rette Plads i Systemet.

Interessant er det forøvrigt, at Mænd og Kvinder have relativt lige store Fødder. Det er et af talrige Exempler paa, at Levemaaden udviser de sekundære Kjønssforskjelligheder saavel hos «Naturfolk» som hos «Kulturfolk». Der kan efter de almindelige Proportioneringslove neppe være Tvivl om, at Kvinden hos alle Menneskeracer vilde have forholdsvis mindre Fødder end Manden, hvis begge Kjøen levede under ganske ensartede Vilkaar, fordi den kvindelige Type staar Barnets nærmere end den mandlige, og naar det ikke er Tilfældet hos Vestgrønlænderne, ligger det sandsynligvis ganske simpelt i den

¹) Archiv für Anthropologie. XX. p. 322.

Omstændighed, at Kvinderne gaa og staa langt mere end Mændene. Det lette og hensigtsmæssige Fodtøj, der i Hovedsagen er ens for begge Kjønnenes Vedkommende, kan ikke have nogen Indflydelse paa Føddernes Udvikling, ligesom det heller ikke kan være Aarsagen til, at de ere mindre end hos Europæerne.

I denne Sammenhæng fortjener det ogsaa at fremhæves, at Vestgrønlænderne trods det blødsaaledede Fodtøj, de stedse bruge, ikke have nogen Tilbøjelighed til Platfod. Dette har muligvis sin naturlige Grund i, at Grønland er et Klippeland, der frembyder fortrinlige Betingelser for en fuld og harmonisk Udvikling af alle Fodens Egenskaber uden at tillade nogen Slappelse af dens Ledforbindelser. Fodformen er derfor ogsaa smuk og naturlig, uden den Førkrøbling af Tærne, der er den sædvanlige Følge af Civilisationen.

Hovedformen.

Blandt de mangfoldige Maal og Forholdstal, som den moderne Anthropologi har bragt i Forslag og anvendt til en exakt Bestemmelse af Hovedets Form hos levende Individuer, indtager dets Breddeindex — *Index cephalicus* — eller Forholdet mellem Hovedets Bredde og dets Længde aldeles ubetinget den fornemste Plads, og til den er man saa godt som udelukkende henvist, naar Talen er om mere omfattende Undersøgelser af primitive Folkeslag. Den langt overvejende Del af de talrige Maalinger, der kunne udføres paa Kranier, lade sig overhovedet slet ikke anvende hos levende Mennesker, og forøvrigt maa det vel ogsaa erkjendes, at det virkelige Udbytte af meget detaljerede Undersøgelser ikke staar i noget rimeligt Forhold til det derpaa anvendte Arbejde. Vil man end ikke længere bygge en Inddeling af Menneskeracerne alene paa Hovedets Breddeindex, saa kan der dog ikke være Tvivl om, at den har en særdeles stor Interesse, og der er derfor ogsaa al mulig Anledning til at gjøre den til Gjenstand for en dyberegaaende Undersøgelse, navnlig da hos Folkeslag, hvor det kan ventes, at en saadan Undersøgelse vil kunne kaste Lys over ethnologiske Spørgsmaal af stor Rækkevidde. Til en udtømmende og endelig Løsning af saadanne Spørgsmaal kræves der ganske vist adskilligt mere, men det ligger i Sagens Natur, at ethvert positivt Bidrag til nærmere Kundskab om Vestgrønlændernes Anthropologi, er en Berigelse af vor Viden om Eskimoernes og dermed af vor

endnu højest fragmentariske Viden om den nye Verdens oprindelige Befolkningsforhold.

Hovedets Breddeindex har navnlig Værdi som Racekarakter, fordi de to Dimensioner, hvoraf den beregnes, kunne udmaales med stor Nøjagtighed alene ved Hjælp af en ganske simpel Krumpasser, og fordi den maa antages at være ganske uafhængig af Individernes ydre Livsvilkaar, — hvad man f. Ex. ikke kan sige om Legemshøjden. At den er almindelig anvendt i alle Lande og har været det, lige siden A. Retzius indførte den, er et Fortrin, som den ikke deler med ret mange af de talrige numeriske Udtryk for det menneskelige Legemes Formforhold.

De Oplysninger om Eskimoernes Breddeindex, der foreligge i Literaturen, indskrænke sig dels til Maalinger af nogle ganske smaa Rækker af Individier, der have været foreviste i forskellige europæiske Hovedstæder, dels og navnlig til Holms og Gardes Undersøgelser paa Østkysten af Grønland. Der er her ingen Anledning til at tage Hensyn til de førstnævnte, der ere altfor faatallige til, at der kan tillægges dem nogen Betydning ved Siden af de omfattende Undersøgelser, der i de sidste Aar ere foretagne i Vestgrønland. Derimod have Resultaterne fra Østkysten megen Interesse, fordi de have Hensyn til en ren og ublandet Eskimostamme, repræsenteret ved et tilstrækkeligt stort Antal Individier af begge Kjøen. Der fandtes her som Gjennemsnit for 53 Mænd og 38 Kvinder en Breddeindex paa henholdsvis 76,9 og 75,6. Overraskende er det, at Undersøgelsen af Vestgrønlændere have givet omtrent det selv samme Resultat, nemlig henholdsvis 76,8 og 75,5 som Gjennemsnit for 546 voxne Mænd og 474 voxne Kvinder, til Trods for den stærke Krydning med et Raceelement, hvis Breddeindex er adskilligt højere. En fuldt tilfredsstillende Forklaring paa dette Fænomen kan neppe gives, men det maa dog sandsynligvis sættes i Forbindelse med visse lokale Forskjelligheder, som tyde paa, at der indenfor den eskimoiske Race findes bestemte

Underafdelinger eller Underracer, Grupper af en noget højere Grad, end det man i Almindelighed kalder Typer.

Til nærmere Forstaaelse af dette Forhold hid sættes en tabellarisk Oversigt over Hovedets Breddeindex langs hele Kysten fra Upernivik helt sønden om Landet til Angmagsalik. Inddelingen i Distrikter er vilkaarlig valgt, idet der, for at undgaa alle forstyrrende Momenter ved Sammenligning af Tallene, er benyttet den rent tilfældige Begrænsning af Distrikterne, der fremkom ved de forskjellige Undersøgelsesrejser, hvorfra Materialet stammer, medens Rækkefølgen er den geografisk rigtige.

	Mænd.	Kvinder.
Uperniviks Distrikt	74,9	72,2
Umanaks do.	77,2	76,5
Diko Distrikterne	78,0	76,8
Agto — Holstensborg	77,8	77,0
Sukkertoppen — Godthaab	77,0	75,9
Fiskenæs — Frederikshaab	76,8	76,4
Sydligste Vestkyst	78,1	76,8
Østkysten	76,9	75,6

Ved Betragtning af denne Tabel falder det strax i Øjnene, at Befolkningen i Uperniviks Distrikt har en betydelig lavere Breddeindex end i hele det øvrige Grønland, og Antallet af undersøgte voxne Individuer i Distriktet er saa stort, at de fundne Værdier maa betragtes som absolut paalidelige (123 Mænd, 106 Kvinder), hvortil dog skal bemærkes, at Befolkningen ved de to sydligste større Pladser i Distriktet — Prøven og Søndre Upernivik — har en betydeligt højere Index, end den i Distriktets nordligere Del, nemlig 77,6 hos Mænd og 76,8 hos Kvinder, imod henholdsvis 74,2 og 70,1. Gaar man nu ud fra den Forudsætning, at Distriktet Uperniviks Befolkning med Undtagelse af de nævnte to sydlige Pladser, repræsenterer

en særegen Underafdeling eller Underrace og, udsondrer man den fra Befolkningen paa den øvrige Del af Vestkysten, saa stiger denne Breddeindex til 77,8 for Mændenes og 76,8 for Kvindernes Vedkommende. Da disse Værdier begge ere en Del højere end dem, der fandtes hos Østgrønlanderne, er der al Grund til at antage, at denne Forskjel netop hidrører fra Krydsningen med det danske Element, hvis Breddeindex er ca. 82,5. Uperniviks Distrikt har nu ganske vist ogsaa en stærkt blandet Befolkning og Krydsningen har endog, som tidligere fremhævet, været særlig stærk i Nordgrønland, men der er heller intet til Hinder for at antage, at den dertil indvandrede rene Eskimostamme oprindeligt har haft en endnu lavere Index end den nulevende blandede Stamme, og for dette Distrikts Vedkommende lader Krydsningens Virkninger sig endog umiddelbart paavise. Ud- drager man nemlig af Listerne alle de Individuer, hvis Fader var dansk, og beregner man deres gennemsnitlige Breddeindex finder man Værdierne 76,5 og 76,8, henholdsvis for Mænd og for Kvinder, og disse Indices ere netop saa meget højere end Distriktets samlede Befolknings, som der var Grund til at vente, hvis man kunde gaa ud fra den Forudsætning, at en blandet Befolkning i Almindelighed staar omtrent midt imellem den to Komponenter. Begge disse Komponenter ere imidlertid her saa blandede, at der ikke kan blive Tale om et blot nogenlunde nøjagtigt Mellempunkt, men det maa dog være tilladt at antage, at det eskimoiske Element i Uperniviks Distrikt har haft en betydeligt lavere Breddeindex end Østgrønlanderne og de sydligere boende Vestgrønlandere. Denne Antagelse bekræftes yderligere ved den Omstændighed, at en Række af 15 Eskimokranier, som Ryder hjembragte fra den nordligste Del af den af ham opmaalte Kyststrækning nord for Upernivik, ligesom ogsaa en større af Bessels undersøgt Samling af Kranier fra Kysten af Smiths Sund havde en lavere Breddeindex end de af Pansch beskrevne Kranier fra den nordligste Del af Østkysten, og ligeledes end de af Holm indsamlede Kranier fra

Østkystens sydlige Del. For Ryders og Bessels' Rækker var Index henholdsvis 71,0 og 71,4, for Pansch's og Holms var den henholdsvis 73,3 og 72,1. En Deling af Kranierne i mandlige og kvindelige har ikke kunnet foretages og for Sammenligningens Skyld er det derfor nødvendigt ogsaa at sammenfatte de levende Individuer under et. Herved bliver Breddeindex for den samlede voxne Befolkning i Uperniviks Distrikt 73,7 og Forskjellen mellem denne Værdi og de nordgrønlandske Kraniers Index bliver da 2,7, hvilket er en Del mindre end Forskjellen mellem Indices for Kranierne og de levende Individuer fra Østkysten, der er 4,3, men denne Uoverensstemmelse er dog efter Sagens Natur for ringe til, at der kan tillægges den nogen Betydning. Hvorledes Forholdet stiller sig med Hensyn til de talrige Kranier, der foreligge fra sydligere Dele af Vestkysten, kan endnu ikke afgjøres.

At det netop er Befolkningen i Uperniviks Distrikt, der i den her omhandlede Henseende afviger fra alle andre Vestgrønlandere, er i god Overensstemmelse med Formodningen om, at den er indvandret senere end disse. Et positivt Bevis for, at det forholder sig saaledes, kan ganske vist ikke føres, og navnlig ere de lingvistiske og ethnografiske Forskjelligheder, der kunde være Tale om at fremhæve som Vidnesbyrd for Rigtigheden af den her antydede Sammenhæng, endnu for faa og for usikre, men Sandsynligheden taler dog i høj Grad for, at det er de først indvandrede Skarer og deres Efterkommere, der ere trængte længst frem mod Syd og efterhaanden have besat alle Kystens sydligere Dele. Vi skulle senere se, hvorledes denne Opfattelse bekræftes ved flere tilsvarende lokale Forskjelligheder, hvorved hin nordlige Stamme afviger fra de andre.

Fra Umanaksfjorden, eller som foran omtalt allerede fra den sydligste Del af Uperniviks Distrikt og ned langs hele Vestkysten frembyder Hovedets Breddeindex forøvrigt ikke store Forskjelligheder. Full Overensstemmelse mellem de enkelte

Kyststrækninger er der vel ikke, men efter Sagens Natur kan det heller ikke ventes, og der er ingen Anledning til her at fortabe sig i Spekulationer over de mulige eller sandsynlige Aarsager til Uregelmæssighederne.

Dog bør det fremhæves, at Befolkningen paa den sydligste Del af Vestkysten med Hensyn til her omhandlede Træk afviger mere fra Østgrønlønderne end de nordligere Grupper, alene med Undtagelse af Befolkningen omkring Diskobugten, der for begge Kjønns Vedkommende har næsten nøjagtig den samme Bredeindex. Dette Forhold staar i absolut Modsætning til Graahs Angivelser, der i den nyere Tid ere blevne bekræftede af Holm. Skjønt der forøvrigt ikke er nogen Grund til at benægte Muligheden af, at «Sydlønderne nedstamme fra Østlønderne», som Holm har udtrykt sig¹⁾, maa det dog ikke overses, at saadanne Angivelser, der kun støtte sig til et rent personligt Skjøn over Fysiognomiernes Lighed eller Ulighed, i Almindelighed kun have en forholdsvis ringe Betydning. Dette har Graah selv indrømmet, da han skrev, at han ikke turde «slutte, at Esquimoerne om Hudsonsbayen nedstamme fra Romerne, fordi Capitain Parry imellem dem fandt mangan en god romersk Næse.»²⁾

Efter den ovenfor angivne Gjennemsnitsindex — 76,8 for Mænd, 75,5 for Kvinder — maa Vestgrønlønderne betegnes som mesocefale med Tendens til Dolikocefali, naar man anvender det quinære Inddelingsprincip, der synes at skulle vinde almindelig Anerkjendelse. Efter Brocas Princip, der sætter Grænsen mellem Dolikocefali og Mesocefali ved 77,7, ere Vestgrønlønderne dolikocefale, men da denne Grænse i Grunden er ganske vilkaarligt valgt, og da den mesocefale Gruppe erved bliver uforholdsmæssig lille, er der formentlig ingen Anledning til at fastholde dette Princip, hvis eneste Støtte i Virkeligheden

¹⁾ I. c. VI. p. 158.

²⁾ I. c.

er Brocas Autoritet. Paa hosstaaende Tabel er det angivet, hvorledes de maalte Individuer gruppere sig efter Størrelsen af deres Indices. I fuld Overensstemmelse med, at Index gennemsnitlig er større for Mænd end for Kvinder, fremgaar det af Tabellen, at der er flere mesocefale og brakycefale, men færre dolikocefale Mænd end Kvinder, og at der er langt flere doli-

	Index.	Mænd.	Kvinder.
Dolikocéfale.	—629	0	1
	630—639	0	0
	640—649	1	1
	650—659	1	2
	660—669	1	2
	670—679	1	9
	680—689	2	13
	690—699	3	6
	700—709	13	17
	710—719	18	19
Mesocefale.	720—729	23	34
	730—739	41	48
	740—749	59	52
	750—759	54	62
	760—769	67	62
	770—779	62	41
	780—789	62	47
Brakycefale.	790—799	45	30
	800—409	44	20
	810—819	33	12
	820—829	14	9
	830—839	6	6
	840—849	5	2
	850—859	4	3
	860—869	1	0
	870—879	0	1
880—	1	0	

163

204

290

242

108

53

kocefale end brakycefale Individuer af begge Kjøen. Et endnu bedre Billede af Forholdet faar man imidlertid ved at gennemføre det quinære Inddelingsprincip med de fornødne supplementære Gruppebetegnelser tilføjede, og beregnet i Tusindedele af det samlede Antal.

Index.	Mænd.	Kvinder.	
600—649	2	4	Ultradolikocefale.
650—699	16	64	Hyperdolikocefale.
700—749	280	340	Dolikocefale.
750—799	514	486	Mesocefale.
800—849	178	98	Brakycefale.
850—899	10	8	Hyperbrakycefale.

Med Hensyn til den Betydning, der kan tillægges Hovedets Breddeindex som almindelig Racekarakter, skal det fremhæves, at den for Eskimoernes Vedkommende er mindre oplysende end adskillige andre Karakterer, og den Rolle, man har tildelt den ved Grupperingen af Menneskeracerne, er vistnok ogsaa i det hele taget større, end den fortjener at være. Hvis ikke saa mange andre Omstændigheder viste i samme Retning, vilde det sikkert være voveligt at lægge videre Vægt paa den Overensstemmelse, der i denne Henseende kan paavises mellem Eskimoerne og en Række spredte Stammer i Nord- og Sydamerika, ligesom det ogsaa vilde være urigtigt, at nægte Muligheden af et Slægtskab med Mongolerne alene af den Grund, at disse have en langt større Breddeindex. Ganske lignende Forhold finder man førøvrigt rundt om i Verden, og det er bekjendt nok, at Forsøgene paa at inndele Menneskeracerne i større Grupper efter Hovedets Bredde forlængst ere opgivne. Aarsagen til, at denne Karakter ikke har svaret til de Forventninger, man oprindeligt nærede, maa vel nærmest søges i, at man har undervurderet Betydningen af de enkelte Dimensioners absolute

Størrelse og af deres Forhold til Legemshøjden hos de forskellige Racer. Herom ved man endnu kun overmaade lidt, fordi de talløse Maalinger, der foreligge, kun rent undtagelsesvis ere blevne behandlede med disse Spørgsmaal for Øje. For en væsentlig Del har dette sin Grund i den altfor dominerende Rolle, Kranimetrien har spillet ved Studiet af Menneskeracernes Anthropologi, af den rent praktiske Grund, at Samlingerne indeholde mange Gange flere Kranier end Skeletter, men netop derfor bør man ved Undersøgelsen af levende Individuer lægge saa meget mere Vægt paa selve Dimensionerne og deres Forhold til Legemshøjden, som dog, naar alt kommer til alt, er den naturlige Enhed, der bør benyttes ved alle relative Udtryk.

Før jeg gaar over til Fremstillingen af de Resultater, hvortil Undersøgelsen af Hovedets Længde og Bredde hos Vestgrønlænderne har ført, skal det endnu blot bemærkes, at det store Materiale har gjort det nødvendigt at anvende en Fremgangsmaade ved Beregningen af Dimensionernes Forhold til Legemshøjden, der ikke er absolut korrekt, idet Forholdstallene ere beregnede af Gjennemsnitsværdierne og ikke enkeltvis. Den derved foranledigede Fejl staar i omvendt Forhold til Størrelsen af den Dimension, der danner Divisor i Forholdstallet, og desuden til Antallet af Iagttagelser, hvoraf følger, at den i det foreliggende Tilfælde er saa ringe, at man er fuldt berettiget til at se bort fra den som ganske uvæsenlig.

Ved Betragtning af hosstaaende Tabel, der viser Hovedets Længde saavel absolut som relativt, det vil sige i Forhold til Legemshøjden, falder det strax i Øjnene, at der er en betydelig Kjønsskjel til Stede.

At det mandlige Hovedes Længde og Bredde er større end det kvindeliges, er imidlertid kun en Følge af, at Mændene ere større end Kvinderne, og beregner man Dimensionernes Forhold til Legemshøjden, stiller Sagen sig omvendt. Om der end ikke er Tale om nogen særdeles stor Forskjel, saa er det dog utvivlsomt, at Kvinderne baade have relativt længere og

Kjøn.	Hovedets				Index.
	Længde.		Bredde.		
	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.	
Mænd. . . .	192,1mm	11,86%	148,5mm	9,17%	76,8
Kvinder. . .	186,1mm	12,24%	142,3mm	9,86%	75,5

relativt bredere Hoveder end Mændene, hvilket da ogsaa er i god Overensstemmelse med, hvad man forøvrigt ved om Proportioneringsforskjellighederne hos de to Kjøn. Kvinderne indtage ogsaa med Hensyn til dette Forhold et Standpunkt, der er nærmere ved Barnets, medens Mændene repræsenterer et højere Udviklingsstrin, ganske som det var Tilfældet med Extremiteternes relative Længde.

Som Racekarakterer have Hovedets Dimensioner endnu ikke nogen synderlig Betydning, dels fordi man ikke ved meget om deres relative Størrelse hos de forskjellige Folkeslag, dels og navnlig fordi Anthropologien endnu staar ganske uforstaaende overfor Spørgsmaalet om hvilke Faktorer, der bestemme deres forskjellige Udvikling. I Almindelighed kan det dog siges, at begge Dimensionernes Variabilitet synes at være lige stor. Naar Hovederne have en høj Breddeindex, naar de med andre Ord ere langstrakte, hidrører det sædvanligvis fra, at Længden er stor og Bredden samtidig lille i Forhold til Legemshejden, medens korte Hoveder have en ringe Længde og samtidig en stor Bredde. Begge Dimensioner synes at have lige stor Indflydelse paa Formen. For Vestgrønlandernes Vedkommende fremgaar dette med al fornøden Tydelighed af nedenstaaende tabellariske Oversigt over Længdens og Breddens Variation hos Mænd og Kvinder.

Mm.	Mænd.		Kvinder.	
	Længde.	Bredde.	Længde.	Bredde.
—129	"	"	"	1
130—139	"	5	"	66
140—149	"	201	"	210
150—159	"	145	"	20
160—169	"	5	"	"
170—179	6	"	31	"
180—189	102	"	182	"
190—199	195	"	80	"
200—	53	"	4	"

Et ganske lignende Resultat kommer man til ved at undersøge en hvilken som helst større Række af Gjennemsnitsmaal for forskellige Folkeslag, og jeg skal derfor ikke komme ind paa en Drøftelse af mulige Antydninger i Retning af Slægtskabsforhold. Det vil være tilstrækkeligt at fremhæve den ene Kjendsgjerning, at Hovedets Dimensioner hos Vestgrønlanderne ere forholdsvis store saavel i Henseende til deres absolute som til deres relative Værdier.

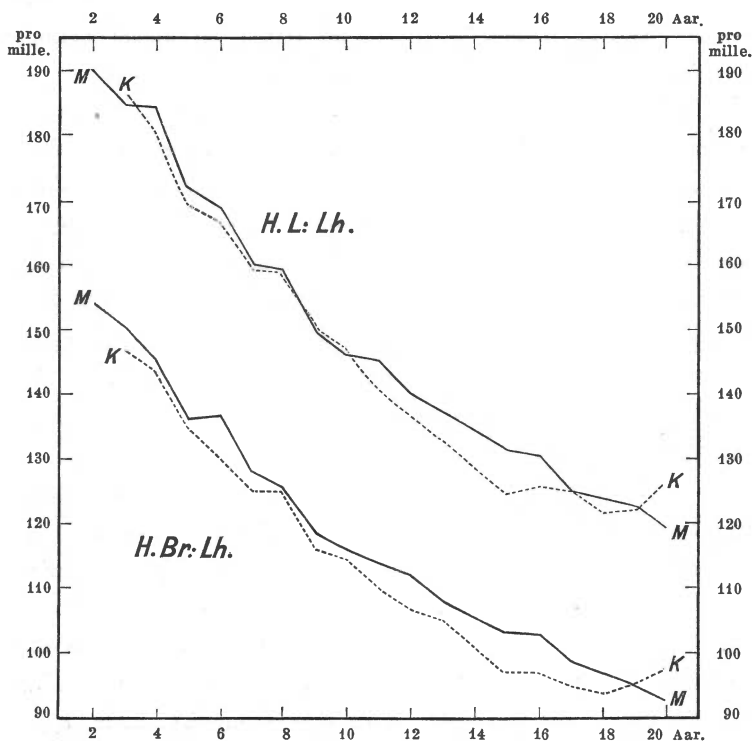
De her meddelte Oplysninger om Hovedets Længde og Bredde referere sig udelukkende til fuldvoxne Individuer, hvorved der her forstaaes saadanne, som ere 21 Aar og derover, skjønt man, som tidligere paavist, ikke ubetinget kan betragte dem alle som fuldt udviklede. De absolute Maal synes hos Mænd at tiltage endnu indtil henimod det 30te Aar — neppe saa længe hos Kvinder —, men da de relative Værdier strax efter det 20de Aar antage en forholdsvis konstant Karakter, er der formentlig ingen Anledning til at nære Betæneligheder ved at rykke Grænsen for de fuldvoxne Individuer saa langt ned. Variabiliteten er imidlertid ganske betydelig, og det kan saaledes

eksempelvis anføres, at Hovedets Bredde hos Kvinder i Aldersklassen 26—30 Aar er 141,0^{mm}, i Aldersklassen 31—35 Aar 148,2^{mm} og i Aldersklassen 51—55 atter 141,0^{mm}. Det er heller ikke lykkedes at konstatere nogen absolut Regelmæssighed i Tilvæksten gennem Barndoms- og Ungdomsaarene, men da de relative Værdier dog vise nogenlunde regelmæssige Forhold, ere de i omstaaende Tabel sammenstillede med de absolute Maal for de enkelte Aar. Det fremgaar af denne Sammenstilling, at Hovedets Væxt under hele Udviklingen er meget ringe, idet den kun beløber sig til omtrent 2 ctm. for Længdens og omtrent 1 ctm. for Breddens Vedkommende. I Overensstemmelse hermed viser Tabellen en betydelig Aftagen af de omhandlede Dimensioners relative Størrelse, der synes at være omtrent lige stor for begge Dimensioners Vedkommende, men som

Alder.	Hovedets							
	Længde.				Bredde.			
	Mænd		Kvinder		Mænd		Kvinder	
	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.	absolut.	relativt.
1 Aar .	"	"	"	"	"	"	"	"
2 — .	1663	1904	"	"	1340	1537	"	"
3 — .	1692	1849	1680	1860	1375	1503	1333	1476
4 — .	1770	1844	1714	1808	1396	1454	1357	1431
5 — .	1743	1725	1720	1695	1378	1364	1370	1350
6 — .	1783	1690	1730	1662	1432	1365	1355	1302
7 — .	1776	1603	1744	1593	1414	1276	1370	1251
8 — .	1775	1593	1799	1591	1403	1259	1414	1250
9 — .	1779	1496	1776	1497	1413	1188	1378	1162
10 — .	1792	1461	1775	1463	1416	1155	1391	1147
11 — .	1823	1450	1766	1404	1425	1134	1376	1094
12 — .	1812	1404	1787	1368	1437	1113	1385	1061
13 — .	1824	1378	1772	1339	1424	1076	1391	1061
14 — .	1819	1341	1780	1280	1427	1052	1399	1008
15 — .	1822	1316	1817	1249	1430	1033	1409	969
16 — .	1827	1301	1818	1252	1440	1026	1407	969
17 — .	1853	1241	1837	1242	1459	977	1412	949
18 — .	1876	1233	1844	1216	1460	960	1426	940
19 — .	1860	1227	1828	1231	1435	947	1413	952
20 — .	1887	1196	1847	1266	1466	929	1416	970

utvivlsomt er mindre hos Kvinder end hos Mænd. Denne Af-
tagen er vel neppe større hos Vestgrønlænderne end hos
Eskimoerne i det hele taget eller hos andre Menneskeracer,
men den er under alle Omstændigheder meget instruktiv.

Da disse Forhold saavidt vides ikke tidligere ere gjorte
til Gjenstand for nærmere Undersøgelse, vil den hosstaaende
grafiske Fremstilling ikke være uden Interesse. Sammenholdt
med Tabellen giver den et anskueligt Billede af den, som ikke
kræver nærmere Forklaring.

Efter den foregaaende udførlige Redegjørelse for Hovedets
to vigtigste Dimensioner, deres indbyrdes Forhold og deres
Forhold til Legemshøjden, er det ikke nødvendigt at komme
nærmere ind paa de mange andre Maalinger, der ere foretagne

til Bestemmelse af Hovedets Form og Størrelse, og idet jeg forbigaar alle dem, der kun ere udførte paa mindre Rækker, skal jeg endnu blot omtale Hovedets Højde.

I Afsnittet om Proportioneringen er det allerede omtalt, at Hovedet og Halsen tilsammen udgjøre meget nær den samme Brøkdel af hele Legemshøjden hos begge Kjøen, nemlig 13,7 Procent hos Mænd og 13,9 Procent hos Kvinder. Selve Hovedets Højde lader sig ikke udmaale med fuld Nøjagtighed, fordi dets Begrænsning nedadtil ikke lader sig angive med fornøden Sikkerhed, og de Angivelser herom, der foreligge for andre Racers Vedkommende, have derfor ogsaa en meget betinget Værdi.

Det Udtryk for Hovedets Højde, der egner sig bedst til Sammenligning med Kraniets Højde, er den lodrette Afstand fra Issen til Øreaabningen. Dette Maal har desuden den Fordel, at det kan anvendes til Bestemmelse af Halsens Længde, og selv om det derfor ikke just svarer til den almindelige Opfattelse af Hovedets Udstrækning i Højden, bør det ubetinget foretrækkes f. Ex. for den lodrette Afstand fra Issen til Hagen, der er ulige vanskeligere at udmaale, og som forøvrigt ikke kan betegnes som Hovedets Højde, naar man derved tænker paa dettes Forhold til Størrelsen af Legemets øvrige Afsnit.

Denne lodrette Afstand fra Issen til Øreaabningen, der er maalt paa ca. 100 Individuer af hvert Kjøen, udgjør i Gjennemsnit 138,2^{mm} hos Mænd og 132,9 hos Kvinder eller, beregnet i Forhold til Legemshøjden, ca. 8,5 Procent af denne hos Mænd og ca. 8,7 Procent hos Kvinder. Drages disse relative Værdier fra de i det foregaaende Afsnit om Proportioneringen angivne relative Udtryk for Hovedets og Halsens samlede Længde, finder man, at denne sidste hos begge Kjøen udgjør 5,2 Procent af Legemshøjden.

Da Udviklingen af Hovedets Højde ganske stemmer overens med Udviklingen af dets Længde og Bredde, skal jeg ikke opholde mig ved nogen nærmere Redegjørelse for de Maalinger,

der ere foretagne paa Børn i Vestgrønland, og som forøvrigt ikke frembyde noget af Interesse.

Den foran omtalte lodrette Afstand fra Issen til Hagen er forresten ikke uden Betydning med Hensyn til Bedømmelsen af Ansigtets Form, men da denne belyses ulige bedre ved ganske andre Maal, skal jeg herom henvise til det Følgende.

Ansichtsformen.

Som en af de Ting, der til alle Tider har spillet den største Rolle ved Beskrivelsen af Eskimoernes Ydre, er Ansigtets Form ved de Undersøgelser, der her refereres, gjort til Gjenstand for særlig Opmærksomhed, og der foreligge Maalinger af dets vigtigste Dimensioner hos omtrent 1100 voxne Individuer, foruden et lignende Antal Børn i alle Aldre.

Da der endnu hersker en beklagelig Mangel paa Overensstemmelse med Hensyn til Principerne for Maalingen af Ansigtet, vil det være nødvendigt at forudskikke nogle almindelige Bemærkninger om de valgte Dimensioner, og om Beregningen af Forholdstallene. Ansigtets Længde er maalt fra Hagen til Glabella eller nærmere bestemt til det Punkt i Ansigtets Midtlinie, der ligger i Øjenhulernes fælles øvre Tangent, og som jeg har ment at burde foretrække baade for Haargrænsen, der navnlig hos Kvinder er overmaade vanskelig at bestemme, og for Næseroden, der ikke frembyder Fordele, som kunne opveje Ulemperne, i ethvert Tilfælde ikke hvor Talen er om Undersøgelser paa levende Individuer. Forøvrigt benytter man næsten aldrig Haargrænsen som Udgangspunkt, og de Vanskeligheder, der kunne opstaa ved Sammenligning med Undersøgelser, hvorved man har benyttet Næseroden, lade sig let fjerne.

Ansigtets forskellige Breddeindices ere, i Overensstemmelse med de ældre franske Anthropologers Fremgangsmaade, beregnet som Forholdet mellem Bredderne og Længden, i Analogi med

Hovedets Breddeindex. Naar Ansigtslængden regnes fra Glabella, opnaar man derved den Fordel, at Grænsen mellem lange og korte Ansigter kan drages ved at betegne dem som lange, hvis Længde er større end Bredden, og dem som korte, hvis Brede er større end Længden, eller ved med andre Ord at betegne et Ansigt som langt eller kort, eftersom dets Breddeindex er henholdsvis mindre eller større end 100. Næsten alle nyere tyske Anthropologer maale Ansigtslængden fra Næseroden og beregne Index omvendt, som Forholdet mellem Længden og Bredden i Overensstemmelse med de i den bekjendte «Frankfurter Verständigung» angivne Regler. Denne Beregningsmaade medfører, at Index voxer, naar Ansigtbredden aftager og omvendt, medens Hovedets Breddeindex aftager med dets Brede, hvilket ligeledes er Tilfældet med Næsens Index. Denne Inkonsekvens har imidlertid ingen større Betydning i denne Sammenhæng, da den ikke faar nogen Indflydelse paa Adskillelsen mellem lange og korte Ansigter. Ifølge «Frankfurter Verständigung» betegnes et Ansigtet nemlig som kort, naar dets Index er mindre, og som langt, naar den er større end 90, og da Forskjellen mellem Ansigtets Længde, eftersom man maaler fra Glabella eller fra Næseroden, i Almindelighed beløber sig til omtrent 1,5 ctm., hvilket svarer til en Forskjel mellem de tilsvarende Indices paa omtrent 10, bliver en Ansigtindex paa 90 efter det tyske Princip meget nær det samme som en paa 100 efter det franske. Heraf følger, at man uden videre Korrektion kan sammenligne Angivelser om lange og korte Ansigtters relative Hyppigheder efter begge disse forøvrigt saa forskellige Principer for Beregningen. Den her benyttede Fremgangsmaade er oprindeligt angivet af Pruner-Bey, men blev snart fortrængt af Brocas, der stemmer med «Frankfurter Verständigung», hvorfra den dog afviger ved det omtalte øverste Udgangspunkt for Ansigtslængden.

Betragter man hele Vestkystens Befolkning under et, findes en gennemsnitlig Ansigtslængde paa 138,7^{mm} hos Mænd og

133,6^{mm} hos Kvinder. Kjønssforskjellen beløber sig saaledes til 5,1^{mm}, men dette absolute Udtryk er misvisende, som saa mange lignende. Tager man Hensyn til Forskjellen i Legemshøjde, er det Kvinderne, der have de længste Ansigter, idet Forholdet mellem Ansigtslængden og Legemshøjden er større hos Kvinder end hos Mænd, nemlig 8,8 mod 8,5 Procent.

Ansigtets Bredde er maalt over Kindbuerne, over Panden og over Underkjæbevinklerne. Kindbuebredden, der er den egentlige Ansigtbredde, frembyder ingen tekniske Vanskeligheder; ved Pandebredden forstaaes det nedre mindste Tværmaal mellem Indsænkningerne paa Siden af Pandebenet ved Roden af dettes Kindbueudvæxter, omtrent lodret over de ydre Øjenkroge, der kan maales med stor Nøjagtighed; for at fjerne Vanskelighederne ved Maalingen af Underkjæbebredden, have vi i Reglen ladet dem, der bleve maalte, aabne Munden, hvorved den store Tyggemuskel kommer saaledes i Ro, at Underkjæbevinklen let kan fixeres.

De for Ansigtets Tværmaal fundne Gjennemsnitsværdier, der ere sammenstillede med Ansigtslængden paa nedenstaaende Tabel, frembyde Kjønssforskjelligheder, som svare til den foran omtalte, alene med Undtagelse af Underkjæbebredden, som er en Ubetydlighed mindre hos Mænd end hos Kvinder. Betydningen heraf skal senere blive omtalt.

	Mænd.			Kvinder.			Differens af Gjennemsnit.
	Gjennemsn.	Max.	Min.	Gjennemsn.	Max.	Min.	
Ansigtets Længde . .	138,7	161	111	133,6	156	112	5,1 ^{mm}
— Bredde . . .	141,3	160	118	136,3	152	110	5,0 —
Pandens — . . .	111,2	130	98	109,1	126	95	2,1 —
Underkjæbens Bredde	110,5	140	95	110,8	146	90	÷ 0,3 —

Som det fremgaar af denne Oversigt, er Ansigtets Bredde hos begge Kjøen større end dets Længde, Pandens og Underkjæbens omtrent lige store. De foran fremsatte Bemærkninger om Ansigtets Længde i Forhold til Legemshøjden have imidlertid ligeledes Gyldighed med Hensyn til Breddedimensionerne, af hvilke det navnlig er de to sidst anførte, der ere relativt store hos Kvinderne, saavel i Forhold til Legemshøjden som til Ansigtslængden og Kindbuebredden. Ansigtets hele Proportionering belyses forøvrigt bedst gennem de forskjellige Forholdstal, der kunne beregnes af Dimensionerne og findes sammenstillede i omstaaende Tabel. Disse Indices angive Gjennemsnit af samtlige for hvert enkelt Individ beregnede Forholdstal. Den første af dem, *Index facialis*, den egentlige Ansigtets Breddindex, der udtrykker Forholdet mellem Ansigtets Bredde over Kindbuerne og dets Længde, er baade hos Mænd og hos Kvinder noget højere end 100, hvilket som forhen omtalt vil sige, at Bredden er større end Længden, regnet fra Glabella til Hagen. Ansigtet kan med fuld Føje betegnes som bredt eller kort, men Kjønforskjellen er for ringe til, at der kan tillægges den nogen Betydning, og navnlig indeholder den intet Vidnesbyrd for Rigtigheden af Formodningen om, at det mongolske Blod er i Overvægt hos Kvinderne, det indianske hos Mændene, hvad der forøvrigt kunde være Grund til at antage, og hvad man paa mange Steder faar Indtrykket af ved den umiddelbare Betragtning af Fysiognomierne. Et i visse Henseender endnu tydeligere Udtryk for Ansigtets Breddeforhold, har man i hestaaende Oversigt, der viser, hvor ofte denne er henholdsvis mindre eller større end Længden. De Tilfælde, hvor begge disse Dimensioner ere lige store, og *Index* altsaa 100, ere regnede med under den sidste Kategori, og Hyppigheden er angivet i Hundredele af de samlede Antal maalte Individuer af begge Kjøen.

Index.	Mænd.	Kvinder.
—99,9	34	32
100,0—	66	68

Det ses heraf, at omtrent de to Trediedele af samtlige undersøgte voxne Individuer, saavel mandlige som kvindelige, have en Ansigtbredde, der er ligesaa stor som eller større end Ansigtslængden. At Kjønforskjellen er forsvindende, fremgaar forøvrigt ogsaa af denne Sammenstilling, i god Overensstemmelse med, hvad de fundne Gjennemsnitsindices udvise.

Index.	Mænd.	Kvinder.
Facialis A. Br. : A. L.	102,24	101,98
Fronto-facialis P. Br. : A. L.	80,65	82,28
Gonio-facialis U. Br. : A. L.	83,58	83,02
Fronto-zygomaticus . . . P. Br. : A. Br.	78,88	80,68
Gonio-zygomaticus . . . U. Br. : A. Br.	81,75	81,41

Det Materiale, der foreligger til Brug ved Sammenligning med Forholdet hos andre Menneskeracer, er endnu kun sparsomt, og da det i Almindelighed hidrører fra smaa Undersøgelserækker, har det kun betinget Værdi. Det skal derfor blot anføres, at Ansigtets Breddeindex hos et større Antal voxne danske Mænd fandtes at være 106,9 (egne Undersøgelser). Herefter maa vore Ansigter siges at være noget bredere end Vestgrønlændernes, og Forskjellen er ganske vist ret betydelig, men det kan ikke med Bestemthed afgjøres, om den hidrører fra en større Ansigtbredde eller fra en mindre Ansigtslængde eller — hvad der turde være det sandsynligste — fra begge Dele i Forening. Hertil maa det imidlertid bemærkes, at Kindbue-

bredden kun er en enkelt af de Faktorer, der bestemme Ansigtets Form, og at Udviklingen af det subkutane Fedtlag har en meget betydelig Indflydelse paa hele Fysiognomiet. Til dette sidste Moment skulle vi senere vende tilbage og holde os her til Maalene alene. At det almindelige danske Ansigt til Trods for den store Index alligevel ikke synes at være bredere end Vestgrønlændernes, har uden al Tvivl sin Grund i, at dets Pande er højere.

Betragter man Ansigtslængden i dens Forhold til de to andre Tværmaal, Pandebredden og Underkæbens Bredder, viser der sig strax en iøjnefaldende Forskjel med Hensyn til Kjønnene, idet navnlig Index fronto-facialis — Forholdet mellem Pandens Bredder og Ansigtets Længde er kjendeligt større hos Kvinder end hos Mænd, hvilket ogsaa er Tilfældet med Hensyn til Index fronto-zygomaticus — Forholdet mellem Pandebredden og Kindbuebredden. Denne Forskjel kan kun hidrøre fra, at Panden er bredere hos Kvinder end hos Mænd saavel absolut som relativt eller rettere sagt saavel i Forhold til Legemshøjden som til Ansigtets andre Dimensioner. Efter al Sandsynlighed er det dette Træk, der frembringer det umiddelbare Indtryk af, at Kvindernes Ansigt i det hele taget synes at være bredere end Mændenes, men forøvrigt er der her ikke Tale om nogen særegen Raceejendommelighed. Det er en almindelig Regel, at Index fronto-facialis og navnlig fronto-zygomaticus er større hos Kvinder end hos Mænd, i ethvert Tilfælde paa Kranier¹⁾, og dette finder sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at Kvinden med Hensyn til dette som til saa mange andre Træk i Legemsbygningen danner et Mellemlid mellem Manden og Barnet. Det er bekjendt nok, at Børns Ansigtsparti i Almindelighed, særligt i de første Leveaar, staar tilbage i Udvikling for den egenlige Hjernekasse, og da ikke mindst for dennes Pandeparti. Paa lignende Maade forholder det sig med

¹⁾ Topinard: Elem. d'Anthr. génér. Paris 1885. p. 936.

Hensyn til Kvindernes Ansigt, om end Forskjellen ikke er saa betydelig, og det vil derfor være nødvendigt at tage Hensyn til dette Forhold ved Undersøgelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt de forskjellige sekundære eller tertiære Kjønsjendommeligheder kunne sættes i Forbindelse med Racens Slægtskabs- eller Afstammingsforhold. Dette Spørgsmaal lader sig dog ikke løse paa tilfredsstillende Maade, før der for de sandsynlige Stamraceres Vedkommende foreligger et langt betydeligere Materiale end det, der for Øjeblikket staar til Raadighed.

At Underkjæbens Bredde er lidt større hos Kvinder end hos Mænd, kan der ikke lægges synderlig Vægt paa, da Forskjellen er saa ringe, at den let kan hidrøre fra en ren Tilfældighed. Beregnet i Forhold til Legemshøjden viser ogsaa denne Dimension sig større hos Kvinder end hos Mænd, men i Forhold til Ansigtslængden og Kindbuebredden er den afgjort mindre. De i Tabellen angivne Værdier af Index gonio-facialis og gonio-zygomaticus give det bedste Begreb om Forskjellen, der rimeligvis maa sættes i Forbindelse med den kraftigere Udvikling af Tyggemuskulaturen hos Mændene, men som forøvrigt er temmelig ringe, ligesom hos alle andre Racer. Disse to Indices maa overhovedet betragtes som høje i Sammenligning med andre Racers, og hele denne stærke Udvikling maa efter al Sandsynlighed tilskrives Levemaaden, men om Sammenhængen mellem denne og Hovedets Bygning ved man endnu saa godt som intet sikkert. Dog bør det fremhæves, at Underkjæbens betydelige Bredde hos vore Vestgrønlændere ikke vedkommer selve Tandgærdet, hvis forholdsvis smalle eller sammentrykte Bue bestemmes af Ganens Form, der finder et kranimetrisk Udtryk i Ganebuens Breddeindex. Denne Index, der dog kun kjendes fra Kranierne, er hos Grønlænderne lav; de ere med et teknisk Udtryk leptostaphyline, og naar Underkjæbens Bredde er saa stor, skyldes det udelukkende en stærk Udvikling af dens bageste Parti, hvortil de største og kraftigste Muskler hefte sig.

Et vigtigt Supplement til det foran meddelte haves i Ansigtvinklen, der er maalt efter Jacquarts Princip med Benyttelse af Brocas Mediagoniometer. Blandt de mange forskellige Ansigtvinkler, man i Tidernes Løb har foreslaaet, er Jacquarts den, der kommer nærmest til den gamle Camperske Vinkel, som kun kan maales nøjagtigt paa Profiltegninger af Kraniet, da dens Toppunkt ikke ligger i Ansigtets Profil, men i Rummet foran denne. Jacquarts Vinkel, der er den, der egner sig bedst til Udmaaling paa levende Individuer, dannes af en Horizontalplan, der tænkes lagt gennem Øreåbningerne og det nederste Punkt af Næseskillevæggen (paa Kraniet Spina nasalis) og en Ansigtsplan gennem det samme Punkt op over Panden. Campers Vinkel har den samme Horizontalplan, men dens Ansigtsplan tangerer Fortænderne, hvorefter følger, at Vinklen bliver noget mindre end Jacquarts, forsaavidt som denne ikke paavirkes af Overkjæbens og Fortændernes Fremspring, den saakaldte subnasale Prognatisme, men Forskjellen er ikke betydelig hos Eskimoerne.

Ansigtvinklen var hos voksne Vestgrønlændere i Gjennemsnit 76 Grader hos Mænd og 74 Grader hos Kvinder; at den er mindst hos disse sidste, har sin Grund i, at Panden her er noget fladere, idet Glabella ikke springer synderligt frem, og den forøvrigt meget ringe Forskjel betyder saaledes ikke, at Kjæbepartiet er mindre fremstaaende hos Mænd, hvad der da heller ikke var nogen Grund til at vente. Ser man bort fra denne Forskjel paa Pandeprofilen, vil det tværtimod være tilladt at anse Mændene for mere prognate end Kvinderne, men et nøjagtigt Udtryk for dette Forhold kan ikke gives, og i det hele taget maa det erindres, at Bløddelene gjør det umuligt at maale Ansigtvinklen paa Levende med saa stor Præcision, at der kan tillægges smaa Forskjelligheder nogen Betydning.

I Sammenligning med andre Menneskeracer maa Vestgrønlænderne nærmest betegnes som mesognate, idet Ansigtvinklen er middelstor, hvortil det dog maa bemærkes, at der

ikke foreligger faste Regler for Brugen af Gradsbetegnelser med Hensyn til denne Karakter.

I det foregaaende er der allerede gjentagne Gange hentydet til den store Betydning, som Bløddelenes Udvikling har for Ansigtsformen. Det Karaktertræk, der i denne Henseende spiller den største Rolle, er Tilstedeværelsen af et rigeligt Fedtlag under Huden, ikke blot paa Kinderne, men ogsaa fortil, hvor det fortsætter sig helt op i Øjenlaagene. Dette Fedtlag, for hvilket Kollmann har foreslaaet Navnet «*Panniculus supra-malaris*»¹⁾, er navnlig udviklet hos Kvinderne og synes at staa i Forbindelse med Øjnenes «mongoloide» Form, der fremkommer ved, at Hudfolden umiddelbart over det øvre Øjelaag forlænger sig nedad og dækker over den indre Øjekrog. Denne ejendommelige Formation er i det hele almindelig hos Vestgrønlænderne, navnlig hos Voxne, og naar det endnu hyppigt anføres, at Grønlænderne have skjæve Øjne, saa skyldes det hovedsagelig den Omstændighed, at den nævnte forlængede Hudfold — «*Plica marginalis*», «*bride*», «*Mongolenfalte*», — ligesom trækker den indre Øjekrog lidt ned, medens selve Øjespalten ellers ligger horizontalt. Det maa dog fremhæves, at Hudfolden i Almindelighed ikke naar den Udvikling som hos Mongolerne. Allerede Siebold gjorde opmærksom paa dens Tilstedeværelse hos Japaneserne, men langt stærkere udviklet er den f. Ex. hos Kalmukkerne, hvor den ofte er ledsaget af en ejendommelig Indsænkning af Næseryggen, som kun i ringere Grad er tilstede hos Eskimoerne.

Ogsaa hos de europæiske Folkeslag forekomme saadanne mongolske Øjne²⁾, men langtfra saa hyppigt som hos de gule Racer og allevegne meget almindeligere og stærkere udtalte hos Børn end hos Voxne.

Der er al Grund til her at dvæle ved denne Ejendomme-

¹⁾ Verh. naturforsch. Ges. Basel. VII. 1884. p. 602.

²⁾ Drews: Arch. f. Anthr. XVIII. 1889. p. 223.

lighed, fordi den utvivlsomt tyder paa et Slægtskab med Mongolerne, hvis vigtigste Særkjende den er. Ser man bort fra Krydsningen med dansk Blod, som yderligere har afdæmpet denne Racekarakter hos Vestgrønlænderne, maa man formentlig opfatte Forholdet saaledes, at den eskimoiske Race oprindeligt er fremkommen som Produktet af en Krydsning mellem den brakycefale mongolske Race og en dolikocefal Race, som man indtil videre maa betegne som amerikansk. Fra denne sidste have Eskimoerne da arvet Dolikocefalien og samtidig den Bygning af Ansigtets Skelet, der har stillet sig hindrende i Vejen for den fulde Udvikling af hint mongoloide Træk. For Rigtigheden af denne Opfattelse taler den Kjendsgjerning, at man i Vestgrønland navnlig paa enkelte afsidesliggende Bopladser, hvor det eskimoiske Element optræder forholdsvis rent og ublandet, finder en tydelig udtalt Kjønssforskjel i Ansigtets Form, idet Kvinderne have et langt mere mongolsk Præg end Mændene. Et ganske lignende Forhold fandt allerede Middendorff i det indre Sibirien hos blandede Stammer, hvor de mongolske Træk ligeledes fortrinsvis vare udviklede hos Kvinderne, medens Mændene havde et mere europæisk Racepræg¹⁾. Heraf kan det maaske være tilladt at slutte, at de til Bløddelene knyttede Ejendommeligheder navnlig gaa i Arv til Kvinderne, men i det foreliggende Tilfælde er det dog ikke usandsynligt, at Kjønssforskjellen kan hidrøre fra, at det kvindelige Fysiognomi, som allerede omtalt, staar Barnetypen nærmere end det mandlige, og Barnetypen er ialfald, hvad Øjnens Form angaar, ubetinget mongoloid. Forøvrigt ved man endnu for lidt om de ved Krydsning af Menneskeracerne virkende Arvelighedslove, til at Sagen kan forfølges videre.

Paa Grund af den europæiske Krydsning er den her omtalte Kjønssforskjel ubetydelig hos Hovedmassen af Vestgrønlænderne. Tidligere har den sandsynligvis været langt mere frem-

¹⁾ Die Eingeborenen Sibiriens. St. Petersburg 1875. p. 1400.

trædende, og det er neppe nogen Tilfældighed, at den med saa stor Omhu og Tydelighed er gjengivet paa det bekendte Maleri fra 1654, som forestiller ægte Grønlændere, og som findes i vort ethnografiske Museum.

At Vestgrønlænderne ogsaa med Hensyn til Hovedtrækkene i selve Ansigtsformen indtage en Mellemstilling mellem ægte Eskimoer og Europæere, er en Selvfølge, og det kan i saa Henseende eksempelvis anføres, at deres ovenfor nærmere omtalte Index gonio-zygomaticus er 81,75 hos voxne Mænd; hos Danske er den 78,8, og hos den rene Eskimobefolkning ved Angmagsalik paa Østkysten er den 82,3. Vestkystens blandede Befolkning staar saaledes omtrent midt imellem sine to Komponenter, men videregaaende Slutninger kan man dog ikke drage af saadanne Talstørrelser, naar man ikke som her har sikkert Rede paa Afstammingsforholdet og kan støtte sig til et stort Materiale. Saaledes kan det anføres, at den samme Index hos Tschuktscherne er 84,3 for Mænd og 89,9 for Kvinder, medens den hos ægte Mongoler (Kalmukker) er henholdsvis 75,6 og 75,1. Af disse Værdier kunde der kun udledes det Resultat, at Eskimoerne oprindeligt vare opstaaede ved Krydsning af Tschuktscher og Mongoler, men saa vovelige Hypoteser er der ingen Anledning til at drøfte, og det saa meget mindre, som de paagjældende Indices ere beregnede efter ganske faa Maalinger.

Med Hensyn til Enkelthederne i Ansigtets Formforhold skal endnu kun omtales Næsens Form, der her som overalt spiller en ejendommeligt fremtrædende Rolle i hele Fysiognomiet. Det er allerede ovenfor omtalt, at den Indsænkning af Næseryggen, man finder hos Mongolerne, er langt mindre udtalt hos Eskimoerne, og hos de stærkt krydsede Vestgrønlændere er dette Træk kun undtagelsesvis iøjnefaldende. Naar det alligevel jevnlig omtales, har dette uden Tvivl sin Grund i, at de fleste gangbare Skildringer af Grønlænderne stamme fra en Tid, da Krydsningen endnu ikke havde gjort sig saa stærkt gjældende

som nu, og i det hele er man vel nok tilbøjelig til at glemme, at den Befolkning, som Egede og Cranz har skildret, var ikke lidt forskjellig fra den nulevende.

Selv hos den ublandede Eskimostamme ved Angmagsalik havde Næsen, ifølge Holms Optegnelser, forøvrigt kun undtagelsesvis en mere eller mindre flad Form; den beskrives som i Reglen fremstaaende, hyppigst lige og velformet, undertiden krum eller med hængende Spids. I Vestgrønland træffer man gjennemgaaende ganske lignende Former, og selv hos Kvinderne, der ellers nærme sig saa stærkt til den mongoloide Type, finder man sjældent eller aldrig rent mongolske Næser. Kun hos meget fede Individer er Næsen relativt eller tilsyneladende lille, idet Kinderne naa en saa betydelig Udvikling, at den næsten forsvinder imellem dem, men ved nærmere Betragtning træder dens ret anselige Størrelse dog tydeligt frem¹⁾.

Med Hensyn til de Oplysninger om Næsens Form og Størrelse, der foreligge i Maalingerne, skal det bemærkes, at de individuelle Variationer have vist sig saa betydelige, at man neppe kan tillægge de fundne Gjennemsnittsværdier saa stor Værdi som de foran omhandlede Ansigtsindices. Dette har for en Del sin Grund i, at Dimensionerne ikke lade sig udmaale med den Nøjagtighed, som deres ringe Størrelse udkræver, hvilket da navnlig gjælder om Næsens Længde, der ikke har faste Endepunkter, medens Bredden over Næsevingernes yderste Punkter er forholdsvis godt bestemt, skjønt ogsaa den er ret vanskelig at maale. Ved Beregning af Middelfejlen for disse to Dimensioner hos en Række af 124 Individer har det da ogsaa vist sig, at den er en Del større for Længdens end for Breddens Vedkommende, nemlig $\pm 2,3^{\text{mm}}$ mod $\pm 1,8^{\text{mm}}$. Begge disse Værdier maa betegnes som forholdsvis høje i Betragtning af, at de paagjældende Dimensioner kun beløber sig til henholds-

¹⁾ Se Tavle XVI.

vis 48,7^{mm} og 37,8^{mm}, og i Sammenligning med Middelfejlen for Legemshøjden, der som tidligere oplyst ikke løber op til $\pm 10^{\text{mm}}$. At Middelfejlen er saa betydelig, hidrører imidlertid ikke blot fra den mindre nøjagtige Maaling, eller rettere sagt Vanskelighederne ved Maalingen, men ogsaa og maaske nok saa meget fra den Omstændighed, at Næsens Form og Størrelse er meget variabel, hvilket efter al Sandsynlighed hidrører fra Krydsningen. Hvor betydelig denne Variabilitet er, vil fremgaa af, at den laveste Index er 53,7 hos Mænd og 58,8 hos Kvinder, medens den højeste er henholdsvis 95,7 og 97,6; Længden af Næsen varierer fra 37^{mm} til 58^{mm} og Bredden fra 29^{mm} til 48^{mm}. Under disse Omstændigheder er det indlysende, at man maa være meget varsom med at uddrage vidtgaaende Slutninger af denne Racekarakters Forhold, og det foran meddelte opfordrer da ogsaa til i al Almindelighed at benytte Nærens Index hos levende Individuer med større Forsigtighed, end man hidtil har været tilbøjelig til. Vel kan det ikke nægtes, at Næsens Form har stor Betydning som Racemærke, men en omhyggelig statistisk Prøvelse af Materialets Brugbarhed vil dog stedse være absolut nødvendig.

Betragtes hele Vestkystens Befolkning under et, er Næsens Index i Gjennemsnit 76,2 hos Mænd og 77,8 hos Kvinder; at den er størst hos Kvinderne, eller at disse sidste med andre Ord have en bredere Næse end Mændene, er i god Overensstemmelse med, hvad der tidligere er sagt om de to Kjønns forskellige Ansigtsform, men Forskjellen er en Del mindre, end der kunde være Grund til at vente, og den nærmere Undersøgelse af Forholdet i forskellige Egne af Landet har ikke bragt noget frem, der kunde forklare denne Ejendommelighed, naar man ikke vil vove sig ud paa ganske uholdbare Spekulationer. Med Hensyn til de lokale Forskjelligheder kan det siges, at Index i det hele er størst i de Egne, hvor Krydsningen har været ringe, og mindst, hvor den har været stærk, men desværre foreligger der ingen Oplysninger om dens Størrelse hos ublandede Eskimoer.

I Literaturen findes der kun ganske faa Angivelser om den, som aabenbart ere for lave og da ogsaa støtte sig til altfor smaa Undersøgelsesrækker.

Vestgrønlanderne maa ligesom alle mongolske og amerikanske Folkeslag betegnes som mesorhine, naar der som her tages Hensyn til levende Individens Næseform, medens Kranierne vise en udtalt Leptorhini. Hos de europæiske Folkeslag er Forholdet omvendt, idet Kranierne hos de fleste af disse ere mesorhine, medens de levende Individer ere leptorhine, og det fremgaar heraf, at det ogsaa med Hensyn til dette Træk fortrinsvis er den stærke Udvikling af Bløddelene, der giver det eskimoiske Fysiognomi dets ejendommelige Karakter.

Skjønt det som foran bemærket vil være nødvendigt at iagttage stor Forsigtighed med Hensyn til de Slutninger, det lade sig udlede af Næsens Index, bør det dog ikke forbigaa, at der ogsaa i denne Henseende kan paavises en kjendelig Forskjel mellem Befolkningen i den nordlige Del af Uperniviks Distrikt og Befolkningen i det øvrige Grønland. Det er i er foregaaende Afsnit omtalt, at Hovedets Breddeindex er adskilligt lavere i Uperniviks Distrikt med Undtagelse af Prøven og Søndre Upernivik end paa disse to Pladser og forøvrigt langs hele den sydligere Del af Vestkysten samt paa Østkysten. Med Hensyn til Næsens Index er Forholdet omvendt, idet den er højere i hin nordligste Del af det danske Vestgrønland end længere sydpaa. Forskjellen er vel ikke meget betydelig, men dog fuldkommen tilstrækkelig til, at man kan se bort fra Muligheden af, at der kun skulde foreligge en ren Tilfældighed, idet Differensen mellem Indices hos Befolkningen i den nordlige og i den sydlige Del af Uperniviks Distrikt for begge Kjæns Vedkommende er adskilligt større end den beregnede Middelfejl. Da der imidlertid ikke er foretaget saa mange Maalinger af Næsens Dimensioner i de sydligere Distrikter, at der kan gives en Oversigt over Forholdene langs hele Kysten, og da det Materiale, der foreligger fra Østkysten,

er uanvendeligt til Sammenligning, fordi det er tilvejebragt ved en afvigende Methode, maa det foreløbigt henstaa som uafgjort, om der kan tillægges den her omhandlede Forskjel en ligesaa stor Betydning som Forskjellen i Hovedets Index, men under alle Omstændigheder fortjener dette Forhold dog stor Opmærksomhed, forsaavidt som det i høj Grad bestyrker Formodningen om, at der her foreligger en virkelig Stammeforskjel.

Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt der kan tillægges Krydsningen nogen Indflydelse i denne Henseende, skal det oplyses, at Befolkningen ved Prøven og Søndre Upernivik¹⁾ ifølge velvillig Meddelelse fra Premierlieutenant Ryder er langt mindre blandet end Befolkningen i den nordlige Del af Distriktet, fordi de to Pladser have en forholdsvis isoleret Beliggenhed. Da nu imidlertid Krydsningen netop maatte gjøre Hovedet bredere og Næsen smallere, er det indlysende, at det ikke kan være den, der har frembragt Forskjellen, og at den tværtimod maa have virket i stik modsat Retning, forsaavidt som det maa antages, at Befolkningen i den nordlige Del af Uperniviks Distrikt vilde have haft endnu smallere Hoveder og endnu bredere Næser, hvis der ikke havde fundet nogen Krydsning Sted.

Hvorfra den til den nordligste Del af Uperniviks Distrikt indvandrede, fra alle andre Grønlandere afvigende Eskimostamme, er kommen, kan ikke oplyses, men der er Grund til at antage, at den har haft sit Hjem i den sydøstligste Del af det arktiske Amerika, medens de øvrige Dele af Grønlands Befolkning stamme fra vestligere Egne. Dette vil imidlertid bedst kunne oplyses ved sammenlignende Undersøgelser af de forskellige Eskimostammers kranilogiske Forhold, hvortil der allerede foreligger et betydeligt og vistnok tilstrækkelig stort, men endnu ikke fuldstændig bearbejdet Materiale.

Det skal her bemærkes, at de ved Undersøgelsen af Kranier

¹⁾ Sé Titelbilledet.

vundne Resultater ikke kunne benyttes til Sammenligning med Maalingerne paa levende Individder. For Hovedets Vedkommende har man ganske vist opstillet visse bestemte Regler, hvorefter de levende Individders Breddeindices skulle kunne reduceres til at gjælde for Kranierne ved Fradrag af nogle Enheder, men der er endnu ikke opnaaet Overensstemmelse om, hvormeget man saaledes skal fradrage, og det vil under ingen Omstændigheder kunne forsvares uden videre Undersøgelse at overføre, hvad der muligvis kan have Gyldighed for en enkelt Race paa alle andre Racer. I endnu højere Grad gjælder dette dog om Næsens Index, som snart er større, snart mindre paa Kranier end paa levende Individder, uden at det er muligt at opstille bestemte Regler. Studiet af Kranierne frembyder i mange Henseender betydelige Fordele, navnlig derved at Dimensionerne kunne udmaales med langt større Nøjagtighed, end det er muligt at opnaa paa levende Individder, men Kraniologien kan dog kun supplere og fuldstændiggjøre, ikke erstatte den anthropologiske Undersøgelse af disse, og den faar kun sin fulde Betydning, naar dette erkjendes.

Der er en særlig Opfordring til netop her at fremhæve dette, fordi Næsens Form paa Eskimokranierne har en særlig Interesse, som gjør det nødvendigt at dvæle ved den, skjønt Vestgrønlændernes Kranologi ellers ikke skal afhandles paa dette Sted.

Man har allerede i mange Aar havt Opmærksomheden henvendt paa Eskimokraniernes ejendommeligt smalle Næser og smalle Næseben, hvilke sidste endog undertiden synes at forsvinde helt. Davis angiver, at de ere betydeligt bredere hos de sydligere Eskimostammer end hos Grønlænderne¹⁾, og hertil har D. Wilson knyttet en interessant Bemærkning om, at dette Forhold antyder Muligheden af at paavise en Overgang mellem Eskimoerne og Indianerne, som man tidligere var og tildels

¹⁾ Crania Britannica. London 1856. p. 30.

endnu er tilbøjelig til at betragte som skarpt adskilte¹⁾. Nyere Anthropologer have betegnet Eskimoerne som «paradoxale» i Henseende til Næsens Bredde²⁾, der hos dem er mindre end hos nogen anden Race, og det kan heller ikke nægtes, at Udtrykket har en vis Berettigelse, men det kan med ligesaa god Grund anvendes om hele Ansigtets Form, der er ligesaa ejendommelig. Hvad Næsen angaar, staa Eskimoerne i diametral Modsætning til Negrene, og heri ligger netop det interessante ved dette Træk. Hos Børn er Næsen afgjort bredere end hos Voxne og i Overensstemmelse med, hvad der allerede gjentagne Gange er fremført om lignende Paralleler, maatte man derfor betegne Negrenes brede Næseform som en juvenil Standsningsform, medens Eskimoernes meget smalle Næse maatte opfattes som et Tegn paa en højere fysisk Udvikling. Hertil er der imidlertid at bemærke, at dette Forhold, der staaer i absolut Modsætning til, hvad der foreligger om en Række andre Træk, er irrelevant med Hensyn til Spørgsmaalet om Racernes indbyrdes Slægtskabsforhold, fordi det er saa kompliceret, at man ikke uden videre kan afgjøre, hvilken Form, der er den mest udviklede. Den Omstændighed, at Næsen bliver smallere under den individuelle Udvikling, maa uden Tvivl betragtes som et sekundært Fænomen, en Følge af, at Overkæbebenene blive større og kraftigere, efter som man ikke ret vel kan tænke sig, at Lugteorganet skulde svinde ind under Opvæksten. Det forekommer mig, at Sandsynligheden i høj Grad taler for, at den betydelige Forskjel paa Næsens Bredde hos Eskimoerne og Negrene er et simpelt Udtryk for, at Lugteorganet, ligesom saa meget andet, er stærkere udviklet og derfor kræver mere Plads hos disse sidste³⁾.

¹⁾ Physical Ethnology. Smithsonian Report. 1862. p. 262.

²⁾ Topinard: Elem. d'Anthr. gen. Paris 1885. p. 293.

³⁾ Se herom Darwin: Descent of Man. London 1871. I. p. 118.

At Næsen er smal hos Eskimoerne, er derfor ogsaa i meget god Overensstemmelse med Formodningen om, at de staa paa et lavt Udviklingsstrin i fysisk Henseende, og skjønt der ellers ikke er nogen Anledning til at inddrage Sammenligningen med de anthropoide Aber under disse Betragtninger, kan det dog tilføjes, at disse netop udmærke sig ved at have meget smalle Næser. Herpaa kan der imidlertid ikke lægges videre Vægt, bl. A. fordi man sædvanligvis anser de brednæsedede Aber for at staa paa et lavere Udviklingsstrin end de smalnæsedede.

Før jeg forlader Spørgsmaalet om Eskimoernes rette Plads i Systemet, skal det endnu bemærkes, at man ved de nyeste Klassificeringsforsøg ad ganske andre Veje er naaet til Resultater, der i det hele taget stemme godt overens med den Opfattelse, der er gjort gjældende i det foregaaende. Der sigtes herved fornemmelig til Denikers System, hvor Haarets Beskaffenhed er lagt til Grund for Inddelingen i Hovedgrupper, idet der saavidt muligt er taget tilbørligt Hensyn til alle andre vigtigere Racekarakterer, men ogsaa det af Topinard opstillede System er i god Overensstemmelse med det foran udviklede, naar der blot foretages en ganske enkelt Ændring i det. Under øjensynlig Paavirkning af gammel Sædvane har Topinard ordnet sine 19 Racer i tre Hovedgrupper: de hvide, de gule og de sorte. Ombytter man de to første af disse Grupper, faar man netop Eskimoerne i den ene og Negrene i den anden Ende af Rækken med de europæiske Racer i Midten. Da der ikke er nogen Anledning til at anse den gule Hudfarve for et Mellemlid mellem den hvide og den sorte, maa den foreslaaede Ændring anses for fuldt tilladelig; Mulaternes Hud er ikke gul, men brun, og den maa dog siges at have netop den virkelige Mellemlid mellem sort og hvidt. Denikers System maa imidlertid ubetinget foretrækkes som det, der i enhver Henseende tilfredsstillende alle

rimelige Krav; det hviler paa en omfattende Betragtning af alle de Træk, der i Tidens Løb have vundet Anerkjendelse som gode Racekarakterer, og det er desuden i god Overensstemmelse med Racernes Fordeling i geografisk Henseende, men selvfølgelig er det kun et Udtryk for den Opfattelse af hele Sagen, der i vore Dage er den gjældende. *

Hudens, Haarets og Øjnenes Farve.

Vestgrønlændernes Hudfarve frembyder store individuelle Forskjelligheder, og den væsentligste Aarsag hertil er uden Tvivl Krydsningen af de to i denne Henseende højest forskjellige Racer, af hvilke dog maaske navnlig den europæiske er repræsenteret ved talrige Variationer. Ganske vist er de skandinaviske Folkestammers Grundfarve i Almindelighed særdeles lys, fordi Huden kun indeholder en meget ringe Mængde Farvestof, men det er bekjendt nok, at disse Stammer forlængst have mistet deres oprindelige Karakterpræg ved Indblanding af mørke Race-elementer, og dette er da navnlig Tilfældet med Danmarks Befolkning, der har leveret det langt overvejende Kontingent til Blandingsracen i Vestgrønland.

De ægte Eskimoers Grundfarve er gul, men den forandres i stor Udstrækning ved stærkere eller svagere Pigmentering. I hvilken Grad denne hidrører fra Solens og Luftens Indvirkning, er det ikke muligt at afgjøre, men sikkert er det, at de store Forskjelligheder, der findes i de Rejsendes Angivelser om Eskimoernes og da særligt Grønlændernes Hudfarve for en meget væsentlig Del hidrører fra lagttagelser paa forskjellige Aarstider. Vel kan det ikke nægtes, at der ogsaa med Hensyn til dette Punkt kan paavises nogen Forskjel paa Befolkningen i de forskjellige Egne af Landet, men nogen dybere Betydning kan der neppe tillægges denne Kjendsgjerning.

Det ligger i Sagens Natur, at Krydsningens Virkninger ikke umiddelbart lade sig forfølge udover det almindelige Skjøn.

Blandt de talrige Europæere, der i Tidernes Løb have blandet sig med den oprindelige eskimoiske Befolkning, fandtes og findes der endnu saa mange mørke Individier, at Resultatet ikke kan gøres til Gjenstand for statistisk Behandling, men i Almindelighed kan det dog siges, at Vestgrønlands Befolkning som Helhed betragtet ikke er saa lys, som man kunde være berettiget til at vente efter den stærke Krydsning med en Race, som trods alle individuelle Afskygninger dog maa betragtes som overvejende lys. Dette Forhold maa for en stor Del have sin Grund i den Omstændighed, at det blandede Afkom saa at sige fra Fødslen af fører et Friluftsliv, som nødvendigvis maa have en meget betydelig Indflydelse paa Hudens Farve. Selv hos Individier, hvor det danske Blod gennem en Række Generationer har faaet absolut Overvægt over det eskimoiske, møder man ikke sjældent en meget mørk Teint, for de ubedækkede Legemsdeles Vedkommende endog som Nr. 29—30 paa Brocas Farveskala¹⁾, og naar Virchow har betegnet Hudfarven som «mættet rødbrun» hos de Eskimoer, han havde Lejlighed til at se i Berlin, har han sikkert havt fuldstændig Ret²⁾, men i Almindelighed bør man dog snarest betegne Vestgrønlandernes Hud som gulbrun, da denne Farve er afgjort fremherskende hos alle mindre stærkt blandede Individier, ligesom hos de rene Eskimoer paa Østkysten. Kvindernes Hudfarve er gennemgaaende noget lysere end Mændenes, men selv hos unge Piger af stærkt blanded Afstamning finder man dog aldrig vore Bønderpigers friske lyse Teint, og vor kvindelige Bybefolknings blege Hud er ganske ukjendt i Grønland.

De bedækkede Legemsdele have sædvanligvis en lys Olivenfarve, og forøvrigt have Vestgrønlanderne den samme ejendommelige stærke Pigmentering af Areola mammæ og Genitalia externa som hos Østgrønlanderne. Disse Regioner kunne være

¹⁾ Instructions générales pour les recherches anthropologiques. 2. Ed. Paris 1875.

²⁾ Verh. d. Berliner Gesellschaft f. Ethnologie. 1880. p. 259.

saa stærkt pigmenterede, at de faa en helt blaa Farve, der minder om, men som oftest er mere jevn og afdæmpet end den bekjendte blaalige Dekoloration af Huden efter Slag eller Stød.

Omtrent den samme blaa Farve har ogsaa den meget omtalte blaa Plet, der findes paa Krydset hos spæde Børn. Denne Ejendommelighed, som synes at være konstant hos Japaneserne, og som utvivlsomt ogsaa findes hos andre østasiatiske Folkeslag, betragtes af Vestgrønlænderne som et sikkert Tegn paa en ren eskimoisk Afstamning, hvad den ogsaa synes at være, forsaavidt som den ikke vides at være iagttaget hos Børn af stærkt krydset Afstamning. Plettens Form og Størrelse er forøvrigt meget variabel, ofte er den dobbelt, men dens Grænser ere i Almindelighed stærkt udviskede, ligesom Farven ogsaa ofte er saa svag, at den neppe kan ses.

Af de paa Tavle X afbildede Former er Fig. 1 gjengivet efter mundtlig Meddelelse af Dr. Binzer, som har iagttaget Tilfældet ved Tornait (Lichtenfels); den store rhombiske Plet maa her være usædvanlig vel udviklet. Den i Fig. 2 gjengivne dobbelte Form har jeg selv iagttaget og tegnet efter Naturen ved Igdlorsuit paa Ubekjendte Ejland. Fig. 3 er tegnet af Ryder ved Upernivik og Fig. 4, har jeg selv tegnet ved en Teltplads i Sydostbugten (Christianshaabs Distrikt), hvor jeg iagttog den hos en aargammel Pige.

Betydningen af denne Ejendommelighed er dunkel. Jeg skal dog henlede Opmærksomheden paa, at den muligvis kan opfattes som et atavistisk Rudiment, der peger tilbage til fjerne Forfædre, som et Tegn paa Afstamning fra et sort Raceelement, og et saadant er da heller ikke langt borte, idet man har paavist det i det sydlige Japan¹⁾. Endnu er dette kun en Gisning, men der er i ethvert Tilfælde ingen Anledning til at slaa sig til Ro med den Tanke, at det kun drejer sig om et simpelt

¹⁾ Allerede omtalt af Prichard; senere har navnlig Quatrefages behandlet Spørgsmaalet. Se f. Ex. *Les Pygmées*. Paris 1887. p. 44.

Kuriosum, og forøvrigt finder man hist og her i Vestgrønland — saaledes paa Ubekjendte Ejland i Umanaksfjorden — adskillige Individder, hvis meget mørke Hudfarve peger i samme Retning. Dette Spørgsmaal vil imidlertid bedst kunne løses ved nærmere Undersøgelser i Japan og det sydlige Østasien, og saadanne foreligge endnu ikke.

Haarfarven er aldeles overvejende sort eller sortebrun, uagtet der, som rimeligt er, findes talrige mere eller mindre blonde Individder. Det er dels en ganske naturlig Følge af, at det eskimoiske Element trods den betydelige Krydsning utvivlsomt endnu er i afgjort Overvægt, dels en Følge af, at det indblandede europæiske Element ikke har været helt blondt. De ret fremtrædende lokale Forskjelligheder, man møder, ere vel ikke uden Interesse, men da det fortrinsvis er de smaa Pladser, hvis Befolkninger have et i Henseende til Haarfarven karakteristisk Præg, medens de større Koloniers Befolkninger have en mere heterogen Karakter, kan heller ikke dette Forhold gøres til Gjenstand for en nærmere statistisk Undersøgelse, idet der til en paalidelig Statistik over Haarets Farve kræves langt større Masser af Enkeltiagttagelser, end det blot tilnærmelsesvis har været muligt at tilvejebringe i Vestgrønland.

Ligesom i Europa er Haarfarven langt lysere hos Børn end hos Voxne, og først henimod Pubertetsalderen begynder den at antage sin blivende Karakter. Derimod synes det blonde Haar at være en Del sjeldnere hos Kvinder end hos Mænd, hvad man muligvis kan sætte i Forbindelse med den Kjendsgjerning, at Fædrenes Raceejendommeligheder — i dette Tilfælde Europæernes lysere Haar — hyppigst arves af Drengene, men forøvrigt synes det jo overalt at være en almindelig Regel, at Kvinderne gennemgaaende have mørkere Haar end Mændene.

Haaret er i Almindelighed glat og temmelig grovt, men dog betydeligt blødere end hos de ægte Eskimoer, for ikke at tale om Indianerne, og i det hele synes den af Quatrefages udtalte Formodning, at det grove og stride Haar er særligt

bestandigt ved Krydsning, ikke at stadfæste sig for Vestgrønlændernes Vedkommende, men denne Antagelse har iøvrigt ogsaa fortrinsvis Hensyn til Krydsninger mellem glathaarede og krushaarede Racer¹). Haarvæksten er i Reglen særdeles rigelig, og selv hos helt blonde Individder træffer man ofte en Fylde, som afviger betydeligt fra, hvad man er vant til at se her i Landet, men dette turde dog for en væsenlig Del om ikke udelukkende have sin Grund i den Omstændighed, at Haaret faar Lov til at udvikle sig frit, uden at hæmmes af nogen Hovedbedækning, ligesom det ogsaa er af stor Betydning, at Mændene foragte Brugen af Kam. Derimod ødelægge Kvinderne tidligt deres yppige Haarvæxt ved hensynsløs Frisering, og selv unge Piger ere meget ofte mere eller mindre skaldede, navnlig paa Siden af Hovedet over Ørene, fordi de kæmme Haaret stærkt opad og fæste det saa stramt i den velbekjendte Top, at det efterhaanden rives ud af sit naturlige Leje. Forøvrigt er det sjældent at træffe Individder, som ere skaldede alene paa Grund af Alderdom, og det er da næsten altid et Tegn paa stærk Krydsning.

Haaret er temmelig ofte mere eller mindre kruset, navnlig hos blonde Individder, hvis Haar i det hele taget langt sjældnere er ganske glat end de mørke Individders. Der kan neppe være Tvivl om, at Krusningen af Haaret stedse maa opfattes som et Vidnesbyrd om blandet Afstamning, og som saadant har den megen Interesse, fordi dens Forekomst næsten overalt viser, hvor udbredt Tilblandingen af dansk Blod har været. Vort Kjendskab til de rene Eskimostammers fysiske Anthropologi er ganske vist endnu for ringe til, at man ubetinget kan udelukke Muligheden af at finde ægte og ublandede Eskimoer med kruset Haar, men det vil under alle Omstændigheder kun kunne være ganske enkelte Individder.

Det kan paa dette Sted omtales, at der overhovedet ikke

¹ Introduction à l'étude des races humaines. Paris 1887. p. 206.

foreligger paalidelige Beviser for, at der i det arktiske Amerika findes ægte Eskimoer med europæiske Træk, og navnlig maa den bekjendte Meddelelse om de blonde Eskimoer i Labrador forkastes som ganske uholdbar. Charlevoix, der sædvanligvis anføres som den, fra hvem denne Efterretning stammer, siger ganske vist, at: «deres blonde Haar, deres Skæg, deres Huds Hvidhed — — — lader ingen Tvivl tilbage om, at de have en Oprindelse, der er forkjellig fra de andre Amerikaneres», men lidt ovenfor paa samme Side ¹⁾ fortæller han, at deres Haar er «sædvanligvis sort, undertiden blondt», og det er aabenbart det, der er det rigtige. At Charlevoix undertiden kan have set blonde Eskimoer, er ikke saa mærkværdigt, naar man erindrer, at Fiskere fra Normandiet paa hans Tid allerede i over to Hundrede Aar havde havt regelmæssigt Samkvem med de Indfødte i disse Egne, men forøvrigt er hans personlige Kjendskab til Eskimoerne saa ringe, at der ikke kan tillægges hans Oplysninger om dem synderlig Betydning.

I Forbindelse med det krusede Haar og den lyse Teint kan Skægvæxten fremhæves som en af de ydre Ejendommeligheder, hvis Tilstedeværelse hos Eskimoerne i Almindelighed tyder paa en Indblanding af ikke-amerikansk Blod. Der foreligger saa mange Meddelelser om skæggede Eskimoer fra Egne, hvor der ikke ret vel kan være Tale om Krydsning med Europæerne, at man ikke kan afvise dem som upaalidelige, men da ellers intet amerikansk Folkeslag har Skæg, maa man nødvendigvis i dets Forekomst hos ægte Eskimoer som et nyt Vidnesbyrd om det nære Slægtskab med de stærkt skæggede Stammer i det nordøstlige Asien, af hvilke Ainoerne, Japans Urbefolkning, ere de bedst kjendte.

For Vestgrønlændernes Vedkommende er det dog nok saa naturligt at opfatte Skægvæxten som et Vidnesbyrd om Krydsning med dansk Blod, og herfor taler da navnlig den Omstæn-

¹⁾ Histoire de la Nouvelle France. Paris 1744. III. p. 179.

dighed, at Østgrønlænderne have en meget sparsom Skæg-væxt.

Med Hensyn til Øjnenes Farve er der kun det at bemærke, at der i Vestgrønland som alle andre Steder bestaar den sædvanlige Korrelation mellem dem og Haaret, idet Individier med blondt Haar i Almindelighed have lyse, blaa eller graa Øjne, og Individier med mørkt Haar mørke Øjne. Herfra gives der dog ganske vist ikke faa Undtagelser og, som det synes, flere end i Lande, hvor de lyse og mørke Elementer i Befolkningen staa hinanden nærmere end i Vestgrønland, men nøjagtige Oplysninger herom har det imidlertid ikke været mig muligt at tilvejebringe. De mørke Øjne ere ligesom det mørke Haar i afgjort Overvægt.

Albinoer ere, saavidt vides, aldrig iagttagne i Grønland.

Som de vigtigste Resultater af de i det foregaaende gjen-givne Undersøgelser over Vestgrønlændernes fysiske Anthropologi skal det sluttelig anføres:

- at Eskimoerne udgjøre en Race, der i fysisk Henseende staar paa et lavere Udviklingstrin, d. v. s. nærmere sig mere den barnlige Type, end nogen anden Menneskerace;
- at Vestgrønlands Befolkning i det hele staar den rene Eskimostamme paa Østkysten meget nær i alle væsentlige Træk;
- at Krydsningen med det indvandrede danske Element i Vestgrønland har haft en forholdsvis ringe Indflydelse paa Befolkningens Ydre;
- at der i den nordlige Del af Uperniviks Distrikt lever en særegen Eskimostamme, som afviger kjendeligt fra alle andre Grønlandere, med Undtagelse af den ikke nærmere kjendte Stamme ved Smiths Sund;
- at der forøvrigt ikke er nogen væsentlig Forskjel paa Befolkningen i Nord- og Sydgrønland;
- at Vestgrønlændernes særegne Levemaade har en utvivlsom Indflydelse paa deres Proportionering.

Den stærkt blandede Befolkning i Vestgrønland har bevaret alle den eskimoiske Races Ejendommeligheder i højere Grad, end det efter Krydsningens Omfang kunde formodes, og naar

den i visse Henseender desuagtet afviger fra de sædvanlige Forestillinger om dens Ydre, saa hidrører det hovedsagelig fra, at disse Forestillinger have været mindre korrekte, idet man navnlig har tillagt Eskimoerne et mere mongolsk Præg, end de besidde, og overset, at de paa adskillige Punkter nærme sig ret betydeligt til de nordamerikanske Indianere.

Vestgrønlænderne kunne karakteriseres som middelhøje, ingenlunde smaa Folk, med kraftig Legemsbygning, korte Ben og ved Levemaaden forlængede Arme; Hænderne og navnlig Fødderne ere smaa; Hovedet er middellangt eller langt og højt; Ansigtet er bredt, navnlig i dets nederste Parti; Øjnene ere hyppigt mongoloide, men egentlig ikke skjæve; Næsen er middelbred, og Kjæbepartiet er kraftigt udviklet, dog uden at være synderligt fremstaaende. Hudfarven er hyppigst gulbrun, men med talrige individuelle Afskygninger. Haaret er glat og sort, men dog paa Grund af Krydsningen ofte mere eller mindre krøllet og blondt.

Forøvrigt have Vestgrønlænderne et meget variabelt Ydre, og et almengyldigt Billede kan ikke gives.

Tillæg.

1. Om Farvesansen.

Til Belysning af det meget omstridte Spørgsmaal om Farvesansens Udvikling hos primitive Folkeslag, er der foretaget en Række Undersøgelser efter Holmgrens Methode, uden at det derved er lykkedes at paavise et eneste Tilfælde af Farveblindhed. Dette negative Resultat er i god Overensstemmelse med det, der er fremkommet ved andre Undersøgelser af samme Art. Det skal tilføjes, at Vestgrønlændernes Farveterminologi er overmaade fattig, idet de neppe have et eneste selvstændigt Adjektiv for en Farve, men de sammensatte Udtryk for saadanne, som Sproget ejer, tyde desuagtet paa en skarp Iagttagelsesevne og en veludviklet Farvesans. Der kan saaledes henvises til de tekniske Betegnelser for røde Farvenuancer, der alle ere afledede af Ordet Auk, som betyder Blod¹⁾.

2. Om Tandforholdet.

Da Kundskaben om Tandbrud og Tandskifte hos ikke-europæiske Folkeslag endnu er yderst ringe, meddeles her en Række Iagttagelser over disse Forhold hos vestgrønlandske Børn. Materialet er for sparsomt til at kunne tjene til Grundlag for en Undersøgelse af mulige Raceejendommeligheder, men formentlig stort nok til at kunne offentliggøres som Bidrag til

¹⁾ Kleinschmidt: Den grønlandske Ordbog. Kbh. 1871. p. 55.

Belysning af Spørgsmaalet. Frembrudte Tænder ere betegnede med +, udfaldne (skiftede) med ÷, endnu ikke frembrudte med 0. De mellemste Rækker ere Mælkætænderne, den øverste og nederste Række de blivende Tænder. Alderen er angivet i Aar og Maaneder.

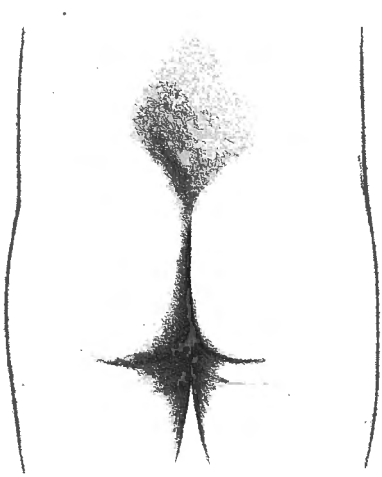
Tidspunktet for Mælkætændernes Frembrud kan ikke angives, men de meddelte lagttagelser tyde paa, at de blivende Tænder komme noget tidligere frem end hos Europæerne, uden at det dog kan afgjøres, om dette gjælder om andre end den første store Kindtand.

Kjøn og Alder.	højre				venstre			
	Mol.	P. m.	C.	Inc.	Inc.	C.	P. m.	Mol.
Pige —4		0 0 0 0	0	0 0 0 0	0 0 0 0	0	0 0 0 0	
Pige —8		0 0 0 0	0	0 0 0 0	0 0 0 0	0	0 0 0 0	
Pige —11		++ ++	+	++ ++	++ ++	+	++ ++	
Dreng —11		0 0 0 0	0	++ ++	++ ++	0	0 0 0 0	
Pige 1—		0 0 0 0	0	++ ++	++ ++	0	0 0 0 0	
Dreng 1—		0 0 0 0	0	++ ++	++ ++	0 +	0 0 0 0	

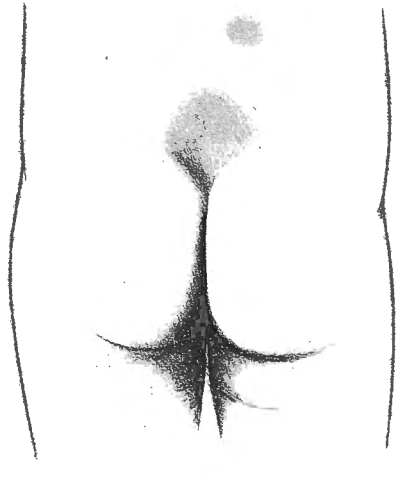
Kjøn og Alder.	højre				venstre			
	Mol.	P. m.	C.	Inc.	Inc.	C.	P. m.	Mol.
Pige 1—1		0 0 0 0	+ 0	0 0 0 +	0 0 + 0	+ 0	0 0 0 0	
Pige 1—1		0 0 0 0	0 0	++ ++	++ ++	(+) 0	0 0 0 0	
Dreng 1—2		0 0 0 0	0 0	++ ++	++ + 0	0 0	0 0 0 0	
Dreng 2—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Dreng 2—1		0 + 0 +	+ +	++ ++	++ ++	+ +	+ 0 + 0	
Pige 3—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Dreng 3—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Dreng 3—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Dreng 4—8		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	

Kjøn og Alder.	højre				venstre			
	Mol.	P. m.	C.	Inc.	Inc.	C.	P. m.	Mol.
Pige 5—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Pige 5—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Dreng 5—		++ ++ (+)	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	
Pige 5—6	+	++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	+
Dreng 6—	+	++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	+
Pige 6—	(+)	++ ++	+ +	++ + 0	++ ÷+ 0	+ +	++ ++	
Dreng 6—5	+	++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	(+)
Dreng 7—	+	++ ++	+ +	++ + 0	++ ÷+ (+)	+ +	++ ++	+
Dreng 8—		++ ++	+ +	++ ++	++ ++	+ +	++ ++	

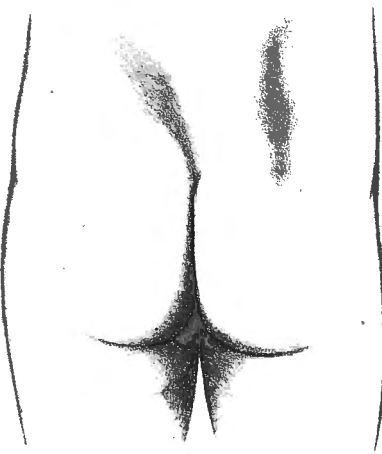
Kjøn og Alder.	højre				venstre			
	Mol.	P. m.	C.	Inc.	Inc.	C.	P. m.	Mol.
Dreng 8—	+				0			
		++	+	++	÷++	+	++	
		++	+	÷++	++÷	+	++	
	+			+				+
Dreng 8—	+				+			
		++	+	++	÷++	+	++	
		++	+	÷++	++÷	+	++	
	+			+	0			+
Dreng 10—	+	+		++	++			
		÷++	+	÷÷	÷÷	+	++	
		++	÷	÷÷	÷÷	÷	++	
	+		0	++	++	0		+
Pige 10—	+		0					
		++	÷	++	++	+	++	
		++	+	++	++	+	++	
	+							+
Dreng 12—	+			++	++			
		++	+	÷÷	÷÷	+	++	
		++	÷	÷÷	÷÷	+	++	
	+		+	++	++0			+
Dreng 12—	+	++	+	++	++	+	++	+
	+	++	+	++	++	+	++	+
Pige 13—	+	0 0	+	++	++	+	0 0	+
	+	0 +	+	++	++	+	+ 0	+

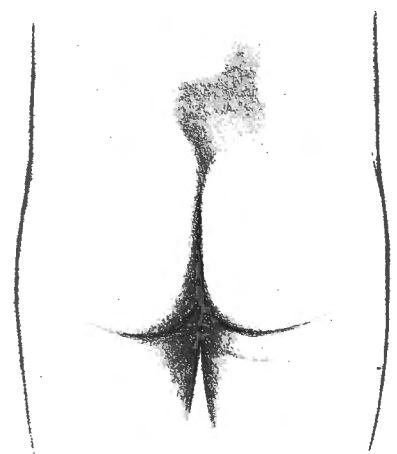
1.

2.

3.

4.

Grønlændere fra Søndre Upernivik.

Yngre Mand, almindelig Blandingstype.

Ældre Mand, indiansk Type.

Ældre og yngre Mand, mongolsk Type.

Yngre og ældre Mand, dansk Type.

Unge Kvinder, svagere blandet Type.

Unge Kvinder, stærkere blandet Type.